

Na tridnevem seminarju mladine v Kočevju

Seminar za predsednike in sekretarje aktivov

V dneh od 30. januarja do 1. februarja je bil v prostorih Vajeniškega doma v Kočevju seminar za predsednike in sekretarje mladinskih aktivov, ter za člane ObK LMS Kočevje. Organiziral ga je Občinski komite LMS Kočevje, udeležilo pa se ga je 68 mladinskih funkcionarjev, predvsem predsednikov in sekretarjev aktivov, ter nekaj predstavnikov specialnih mladinskih organizacij.

Glavni temi, ki jih je obravnaval seminar sta bili VII. kongres LMS ter idejno vzgojno delo in izobraževanje. Seminarja so se udeležili skoraj vsi predstavniki mladinskih aktivov naše občine, razen aktiva Podpreška, od katerega se seminarja ni udeležil niti en predstavnik. Po nekaterih predavanjih se je razvila živahna diskusija, opaziti pa je bilo, da mladinci niso povsod na tekočem z našimi družbenimi problemi in novostmi. Posebno močno zanimali

ne pa so mladinci pokazali za predavanje o problemih in perspektivah naše komune ter za povezavo med organizacijo LM in ostalimi organizacijami. Po predavanjih pa je za razvedrilo poskrbelo kulturno zabavna skupina.

Iz ankete, ki jo je izvedlo vodstvo seminarja je razvidno, da so bili udeleženci s seminarjem zadovoljni, da je bil dobro organiziran, da je bilo tudi zabavno življenje na zadovoljivi višini, kakšen pa je uspeh seminarja,

bomo lahko videli pozneje, ko bomo ocenjevali delo aktivov v naši občini. Za enega izmed glavnih uspehov seminarja pa lahko smatramo to, da so seminaristi, razdeljeni v tri skupine (komisije za delavsko, šolsko in vaško mladino), predelali material VII. kongresa LMS in da so sprejeli določene zaključke, katere bodo skušali uvesti v delo svojih aktivov. Po zaključni konferenci so si udeleženci seminarja ogledali kočevski podjetji ITAS in CZP Kočevski tisk, ter po tem odšli z novimi izkušnjami in znanjem v svoje aktivne, trdno prepričani, da bodo sedaj lahko zaupano jim naloge uspešneje opravljali kot doslej.

Smrt na Rudniku

V petek, 2. februarja se je pripetila na Rudniku težka nesreča pri delu, ki je terjala življenje 28-letnega Franca Debeljaka, delavca na Rudniku in očeta dveh otrok. Pri nesreči, ki se je pripetila okoli 17.15 ure na jamskem obratu (na polnišču glavnega vpadnika na četrtem obzoru), ni bilo očitvecev. Komisije, ki so prišle na kraj nesreče in ugotavljale vzroke nesreče ter kako je nastopila smrt, so menile, da je prišlo do nesreče, ko je bil vagonček v vzvrtačevalcu vagončkov. Takrat se je verjetno kaj zataknilo, da vagonček ni šel sam iz vzvrtačevalca, zato ga je hotel potisniti pokojnik. Pri tem pa ga je pritisnil

drugi vagonček, ki je že avtomatično zdrsel v vzvrtačevalcu, ob rob vzvrtačevalca vagončkov. Ali pa je pokojnik spodrsnilo, da je padel in ga je pri tem pritisnil vagonček ob rob vzvrtačevalca vagončkov. Vsekakor pa drži, da sta obod vzvrtačevalca vagončkov in vagonček stisnila pokojnika za vrat in ga zadušila. Ostale poškodbe, ki jih je pokojnik dobil, niso bile resnejšega značaja. Doslej še ni točno ugotovljeno, kako in zakaj je prišlo do nesreče. Vzroke raziskuje še Republiška rudarska inšpekcija. Verjetno pa je, da delavec ni bil dovolj pazljiv ali pa ne dovolj poučen za tisto delovno mesto.

Iz seje svetov ObLO Ribnica

Dne 5. februarja je imel sejo Svet za gospodarstvo in Svet za komunalne in stanovanjske zadeve ObLO Ribnica. Člani obeh svetov so v živi razpravi sklepali o raznih vprašanih ribniške komune, sprejeli sklepe, katere bodo predložili v končno obravnavo in odobritev na seji ObLO.

Svet za gospodarstvo je obravnaval vprašanje gostinstva in trgovine ter o tem sprejel potrebne sklepe. Več točk je imel na dnevnem redu svet za komunalne in stanovanjske zadeve.

NOVA AVTOMATIČNA TELEFONSKA CENTRALA

Podjetje PTT gradi v Kolodvorski ulici novo pošto stavbo, v katero bodo namestili novo avtomatično telefonsko centralo. Tako se bo telefonski promet v Ribnici izboljšal. Svet je obravnaval odlok, da se morajo v novih stanovanjskih zgradbah, ki imajo 5 in več stanovanj, urediti napeljave za telefon.

tralna kurjava, ker v sedanjih prostorih je letna poraba drv 100 kubičnih metrov. Svet je ta predlog sprejel in ga bo predložil na sejo ObLO.

SKRB ZA ZELENICE

V Sodražici je lepo urejena in oskrbovana zelenica. V Ribnici pa je to vprašanje še neurejeno, ker za to ne odgovarja še nihče. Otroci in tudi starejši kvarijo zelenice, kakor tudi otroško igrišče, ki je v gradu. Za vse to ni nobenega oskrbnika. Po otroškem igrišču ne delajo škode samo majhni otroci, pač pa tudi veliki, stari po 20 in celo 30 let, ki se pridejo igrati.

Svet je bil mnenja, da se otroško igrišče iz g.adu premakne na drugo mesto, ker je ošmočje gradu kulturni spomenik Ribnice. Za čuvanje in oskrbovanje zelenic pa naj se zadolži komunalna, ki bo pod vrtnarjevim strokovnim vodstvom skrbela za zelenice. ObLO bo moral seveda v to svrhu določiti nekaj finančnih sredstev.

POKOPALIŠKA UPRAVA NAJ UREDI MRLIŠKE VEŽE

Gradnja mrliške veže na pokopališču v Hrovači je nujno potrebna, ker je stara v razpadajočem stanju. To je odvisno seveda od razpoložljivih sredstev, katere bo moral preskrbeti ObLO in pokopališka uprava, ki samostojno rešuje zadeve pokopališča. V Sodražici so k ureditvi pokopališča že pristopili, potrebovali pa bodo še finančnih sredstev. V zvezi ureditve pokopaliških vprašanj v Sodražici in Ribnici, naj pokopališke uprave organizirajo akcije državljanov, da bi prispevali tudi svoj del za to delo.

V Hrovači je potrebno urediti še cesto na pokopališče, kakor tudi parkirni prostor, ker je to še v slabem stanju. Čez pokopališče vodi cesta, po kateri vozijo ljudje še z živino. Ta cesta naj se zapre. Odstrani naj se tudi drevje poleg pokopališča, da ne bo padalo listje v jeseni po grobovih.

O ZUNANJEM IZGLEDU KRAJEV

Po tem vprašanju je bilo precej veliko razprave. Osnutek od-

loka je svet dopolnil. Po vsem območju občine je več takih starih in nepotrebnih zgradb, lop in ostalih manjših objektov, ki kvarijo zunanji izgled krajev, pa jih lastniki ne odstranijo kljub temu, da so že dobili nalog, da to storijo. Do sedaj se je vse premalo skrbelo za to, da bi se odločbe, ki so se izdale na podlagi ocene komisij — izvajale. Vse skupaj je ostalo samo na papirju, nič se ni pa ukrepalo proti tistim lastnikom, ki teh zadev niso uredili. Odlok, ki ga je obravnaval svet, določa za to precej velike kazni, upravni organi pa bodo morali skrbeti za to, da se bo odlok v resnici tudi izvajal. V kolikor posamezni lastnik ne bo hotel odstraniti določenega objekta, ki se bo v smislu odloka določil, se bo to izvedlo na stroške lastnika.

PRODAJA HIŠ SLP

V Prigorici, na Bregu in v Sušjah so hiše SLP, ki propadajo, ker ni nobenega pravega oskrbnika. Izgleda, da se KO zato ne zanimajo. Svet je sklenil, da se te hiše prodajo na javni dražbi po razpisu licitacije.

Imenoval je tudi arbitražno komisijo za spore pri stanovanjskih zadevah.

PARKIRNI PROSTOR

Pred spomenikom ribniškega gradu parkirajo avtomobili in vozniki s vprežno živino. Podan je bil predlog, da bi se promet mimo spomenika zaprl in usmeril iz zidanega mostu navzgor ob Bistrici in mimo Pakiža in Smalca na trg. V to svrhu bi se morala napraviti na zidanem mostu določena dela. O tem vprašanju so bila deljena mnenja članov sveta. Eni so bili mnenja, da je to negospodarsko in nepravilno reševanje tega vprašanja, ker bi bil promet po tej varianti nemogoč. Zidani most v Ribnici je tudi znamenitost, ki ga je potrebno kot takega očuvati. Most so zgradili še Francozi in je iz gradbenih ozirroc znamenitost. Še iz Beograda ga je prišel ogledat strokovnjak, ki je vsega premeril in opisal. To vprašanje prometa in parkirnega prostora pa je potrebno rešiti. Zato je bil svet po daljši razpravi mnenja, da naj se imenuje posebna komisija z nalogo, da prouči to vprašanje. Svet je obenem določil Turistično ogledevalno društvo Ribnica za upravnega organa gradu.

LETOS BO FESTIVAL V SODRAŽICI

Festival naj bi postal tradicija v ribniški komuni. Letos ga bodo organizirali v Sodražici, kjer bodo praznovali 100-letnico tamkajšnje šole; dogradili bodo tudi nov zdravstveni dom. Svet priporoča festivalskemu odboru v Sodražici, kakor tudi lastnikom hiš, da takoj pristopijo k organizacijskim pripravam in urejanju fasad na hišah. SZDL, ki je iniciator te prireditve, naj vodi vse organizacijske priprave in daje vzpodbudo za čimboljše organizacijske in tehnične priprave festivala.

JAVNA RAZSVETLJAVA

Ureditve javne razsvetljave v Kolodvorski ulici bi znašala štiri milijone din. Podjetje Elektro iz Kočevja je dalo tako mnenje. To podjetje pa po Ribnici sedaj odstranjuje javne luči in jih daje v skladišča. Od tega podjetja naj se zahteva, da če kaj demontira, naj pusti javno razsvetljavo tako, kot je do sedaj, ker ne bo sicer v Ribnici kmalu nobene svetilke.

Vprašanje javne razsvetljave je tudi v Hrovači, kjer bi se to uredilo z manjšimi stroški, ker Elektro popravlja vode. V kolikor bo to možno po proračunu ObLO, se bo to uredilo.

Spremembe v »Avtu«

Nad 100 članov delovnega kolektiva »Avtu« iz Kočevja, je na sestanku kolektiva, ki je bil v nedeljo, 4. februarja razpravljalo o poslovanju podjetja v preteklem letu in o spremembah na vodilnih delovnih mestih. Iz finančnega poročila in razprave je bilo razvidno, da je podjetje v preteklem letu poslovalo zadovoljivo. Posebno so z ozirom na leto 1960 povečali lani inozemski promet, in sicer za okoli 600 odstotkov. Pač pa je bilo lani težje z obratnimi sredstvi, katerih ni bilo na razpolago. Položaj se je izboljšal pred kratkim, ko je odobrila Jugobanka podjetju 45 milijonov dinarjev posojila, ki naj bi ga porabili v glavnem za kreditiranje inozemskih kupcev (se pravi za obratna sredstva). Tako so se v podjetju sprostil sredstva, ki jih je kolektiv namenil za gradnjo stanovanj.

Nadalje je kolektiv razpravljalo o spremembah na vodilnih

delovnih mestih v podjetju. Zakaj je prišlo do sprememb, je predhodno razpravljalo že delavski svet podjetja, osnovna organizacija ZK in drugi forumi. Kolektiv je zelo resno razpravljalo o spremembah na vodilnih delovnih mestih, ki je bila zaradi nekaterih pomanjkljivosti in napak nujna, še posebno pa je bila nujna, ker je dalo več vodilnih uslužbencev podjetja odpoved. Po daljši razpravi je kolektiv rešil zadevo tako, da bo prišel v podjetje nov direktor, za nekatera vodilna delovna mesta pa bo dal razpis.

Na sestanku se je pokazala enotnost delovnega kolektiva, ki je zainteresiran, da podjetje še vnaprej čimbolje gospodari. Zelo zrelo so razpravljali prav ljudje iz poslovalnic. Sestanka so se namreč udeležili tudi člani kolektiva iz poslovalnic, ki jih ima podjetje na Reki, v Novem Sadu in drugod.

Prva skupna seja

Pred kratkim so se sestali v Sodražici odborniki krajevnih odborov Zveze borcev NOV iz Sodražice, Žimaric, Zamosteca in Vinic. To je bila prva skupna seja po sklepu občinskega plenuma ZB, da se krajevne organizacije ZB združijo na območjih krajevnih uradov v eno organizacijo.

Predsednik ZB Sodražica Stane Vesel je odbornike seznanil z vsebino sklepov plenuma o združitvi. V krajši razpravi so

sklenili, da bo skupni občni zbor 18. februarja v domu »Partizan« v Sodražici. Na zboru bodo predsedniki dosedanjih krajevnih odborov ZB poročali o delu, potem pa bodo izvolili skupen odbor.

Na seji so govorili tudi o odkritju spominske plošče 4. julija na zdravstvenem domu v Sodražici in izvolili zato posebno komisijo. Govorili so tudi o drugi problematiki svoje organizacije

Udeleženci tridnevnega seminarja mladine v Kočevju

Delavci naj bi več vedeli o poslovanju in težavah

Zavod za zaposlovanje invalidov in drugih za delo manj zmožnih in socialno ogroženih oseb v Kočevju ima po občini raztresenih več delavnic. Posebno v eni izmed njih pa se je v zadnjem času zataknilo.

V delavnici v Fari so dobili plačo za mesec december šele 27. januarja. Delavce pa ni razburila samo pozna plača, ampak tudi dejstvo, da je bilo približno polovico manj, kot so je prejeli običajno. Tako so nekateri prejeli le nekaj nad 7.000 dinarjev... in potem je zaškripalo.

Do decembra so bili delavci plačani na uro, ne glede koliko je posameznik napravil. V decembru pa so dobili v delo likalne mize, za katere jim je bilo rečeno, da jih lahko napravijo v uri in pol in da bodo za vsako dobili 125 din. Delavci pa mizo niso delali uro in pol, ampak 3 ure in pol. (Enako mizo so z malo boljimi stroji napravili v invalidski delavnici v Strugah v približno eni uri, zato — ker imajo boljše stroje — so dobili ti od kosa 25 din manj kot v Fari). Zakaj taka razlika?

Iz razgovora z delavci v Fari je bilo čuti:

— da delavci niso imeli zupanja v postavljeni ceni 125 dinarjev za kos in so računali, da bodo morda dobili tudi več, če ne bodo prekmalu popustili (podobno se jim je že zgodilo pri nekem drugem artiklu);

— da delavci sploh nič ne vedo o normah in kako nastaja cena;

— da sta dajala direktor in komercialist različna navodila, kako naj bodo likalne mize obdelane;

— da delavci niso vedeli nič o finančnem poslovanju;

— da so bili delavci prepričani, da so imeli ob polletju 700.000 din dobička in zato niso verjeli, da bi bila ob koncu leta izguba;

— da delavci menijo, da so njihovi upravni stroški preveliki itd.

Ena največjih pomanjkljivosti je bila vsekakor, da delavci niso vedeli, za kaj delajo, koliko ustvarjajo, kolikšni so stroški njihove proizvodnje, koliko bodo dobili od ustvarjenega v obliki osebnih dohodkov in če je njihova proizvodnja sploh rentabilna. Skratka: delavci so bili res samo delavci in ne upravljavci. Pomanjkljivost uprave je bila tudi, da v predhodnem obdobju, ko so prehajali iz enega dela na drugo (ko so se novemu delu tako rekoč priučevali), ni zagotovila vsaj minimalnih osebnih dohodkov. Zavod za zaposlovanje invalidov tudi nima nobenih pravilnikov o delitvi čistega dohodka, osebnih dohodkov in sploh pravil zavoda. Zaradi vseh naštetih stvari se delavci v kolektivu niso dobro počutili, kar je tudi v veliki meri vplivalo na njihovo storilnost.

Pomembna pomanjkljivost pri Zavodu je tudi v njegovih samoupravnih organih. Zavod ima namreč upravni odbor, ki ga sestavljajo pretežno člani izven zavoda, čeprav posluje zavod podobno kot podjetje. Delavci sami so že zahtevali, da bi izvolili svoje organe upravljanja (da bi imeli ponekod svoje obratne de-

lavске svete in centralni delavski svet), kar pa zakon oziroma predpisi o zavodih ne predvidevajo. (V podobnih položajih glede upravljanja so se znašli tudi nekateri zavodi v drugih občinah. Tako nekatera zdraviliška gostinska podjetja poslujejo na primer kot zavodi, v resnici pa so popolna gostinska podjetja, ki delajo za zdravstvo le določene usluže).

Zastopniki uprave Zavoda so v razgovoru menili:

— zaman so vsi pravilniki, če ni kaj deliti (ker ima Zavod izgubo);

— čas nas je prehitel;

— mi, vodilni, nismo od stroke (saj smo na primer šele po enem letu spoznali, da izdelava sodov ni rentabilna, ker delajo že drugje boljše, cenejše in iz drugih materialov);

— poslovalnice so preveč raztresene (na področju 40 km) in preveč raznolikih dejavnosti imamo (pletilstvo, mizarstvo,

vulkanizatorstvo itd.) zaradi česar bi potrebovali v upravi 5 do 6 samo komercialistov (za vsako dejavnost po enega).

Da bi se položaj v Fari (pa tudi nekaterih drugih delavnicah) izboljšal, bi bilo treba marsikaj spremeniti. Med drugim tudi:

— delavci ne bi smeli misliti »za uro dela toliko in toliko plačila«, ampak »za toliko in toliko opravljeno delo, toliko in toliko plačila«;

— izdelati bi bilo treba organizacijo dela;

— delavci bi morali vedeti, za kaj delajo, se pravi, da bi morali biti s pravilniki urejeni notranji odnosi, kar bi vsekakor vzpodbudno vplivalo na boljše razpoloženje delavcev;

— stroji bi morali biti boljše izkoriščeni (zdaj imajo na primer štirje ljudje 5 strojev in še ti delajo le v eni izmeni).

Te in še več drugih okoliščin bo verjetno moral upoštevati kolektiv Zavoda, ko se bo skušal postaviti čvrsteje na noge. O usodi Zavoda pa bo na eni prihodnjih sej razpravljali tudi občinski ljudski odbor.

Fičo se je moral pred plugom umakniti v jarek

Gradbenik v Ribnici in njegovi problemi

5. februarja je imel sejo upravni odbor DS Gradbenik v Ribnici, na kateri so razpravljali o delu in problemih kolektiva. Povprečno je v kolektivu zaposlenih 140 ljudi. V lanskem letu je kolektiv dosegel 250 milijonov realizacije, letos pravijo, da bodo dosegli 275 milijonov. Kolektiv ima dovolj problemov, katere mora reševati.

Ko smo prišli v upravne prostore Gradbenika, je upravni odbor DS končal s svojo sejo.

»Bomo kaj motili?« smo vprašali.

»Ne — smo ravno končali.«

»Škoda, da nismo prišli prej, bi bili kaj dobrega slišali na vašo sejo,« smo menili.

»Saj se bomo lahko vseeno pogovorili,« so nam odvrnili.

»Kakšne probleme pa imate v kolektivu?«

»Problemov je dovolj. Iz podjetja odhajajo kvalificirani delavci — zidarji in tesarji, kar je za nas problem in bomo morali iskati delovno silo drugje. Manjka nam tudi tehnična kadra za obračunavanje po ekonomskih enotah proizvodnje.

Večja podjetja ustanovljajo svoje gradbene skupine za izvajanje svojih gradbenih del. Računajo, da bodo tako cenejše izvršila določena dela. Nazadnje

V teh dneh, ko to poročamo (10. februarja) bo občinski ljudski odbor Ribnica na svoji seji sprejel odlok, ki bo urejal izdelavo in prodajo ribniške suhe robe, drobne lesne galanterije in spominkarskih izdelkov na območju občine. To bo prvi tovrstni odlok v zgodovini suhe robe sploh.

Pomemben odlok za zdomarje

Med drugim bo novi odlok urejal prodajo suhe robe. V bodoče bodo lahko krošnjariji (zdomarji) prodajali samo izdelke, ki so jih sami naredili. Za prodajo bodo morali imeti dovoljenje. Prekupčevanje s suhorbarskimi izdelki bo prepovedano. Kršitelji bodo kaznovani z denarno kaznijo in zapleno blaga.

Odlok nalaga podjetjem, ki se bavijo z odkupom in prodajo suhe robe med drugim tudi skrb, da bodo usmerjala proizvajalce za izdelavo takih artiklov, za katere je na trgu povpraševanje. Odlok omenja tudi zakon, ki govori o delu na domu. Nadalje predvideva posebno šolo za izdelavo spominkarskih izdelkov

itd. Zanimiv je tudi člen odloka, ki predvideva, da se lahko iz vrst proizvajalcev suhe robe izvoli poseben posvetovalni strokovni svet, ki bi bil v pomoč podjetjem pri organiziranju proizvodnje. Reševal bi tudi razne probleme izdelovalcev, ki se pojavljajo v proizvodnji in bi lahko vsklajevali stališča med proizvajalci in podjetjem.

Odlok bo urejeval vrsto vprašanj, ki zadevajo izdelovalce hišne domače obrti. Res, špekulantom ta odlok ne bo povšeči, vsem delovnim izdelovalcem pa bo brez dvoma koristil. Trgovskim podjetjem s suho robo pa bo omogočil bolj živo poseganje pri organiziranju proizvodnje in bolj urejene odkupne politike cen teh artiklov. Zato bo odlok brez dvoma veliko koristil.

Več zelenjave in sadja — več zdravja...

Izgleda, da se je tega prav dobro začela zavedati tudi naša trgovina z zelenjavo in sadjem, saj so zadnje tedne izložbe trgovine prava paša očem. Jabolka se umikajo vabljivemu južnemu sadju: pomarančam, limonam, bananam, datljem in celo ananasom smo imeli priliko videti. Res so cene temu sadežu sorazmerno visoke, če pa jih primerjamo s cenami sveže zelenjave, s katero nam je hotela ustreči trgovina,

se nam te cene zde več tako pretirane. Ali pa se nam ne zdi nenormalno, da sadeži, ki so prišli iz daljnih dežel, lahko tako očividno konkurirajo domači zelenjavi? Le grozdje iz naših vinogradov pravzaprav iz hladilnikov s svojo ceno 260 dinarjev za kg še kljubuje tej hudi konkurenci. Saj je kot na dlani, da je kilogram pomaranč več vredne, kot 1 kilogram solate, ki z vsakim dnem izgublja na vrednosti, odstotki, ki grede vsled uveloletosti v odpadke, pa rastejo, kar še občutno podraža ceno. Cene korenja, karfirole, zelenih kolerabic, zelene se približujejo cenam polnovrednejših hranil — mesu — in to v času, ko smo jih najbolj potrebni. Prav dnevni obrok sadja in zelenjave v naši prehrani, z zadostnimi količinami vitaminov in rudniških snovi nam ob mesu in mleku pomaga premagovati številne okužbe in bolezni, ki smo jim pozimi bolj izpostavljeni.

O vsem tem bi nam lahko povedali kaj več naši zdravniki, ki imajo zimske mesece dela čez glavo ravno tam, kjer je radi nesmotne prehrane bolezen stalni gost. Zavedati bi se morali vsi, da uživanje sadja in zelenjave redno vsak dan, ni nikak luksuz, ampak nujno, če hočemo ostati zdravi. O važnosti mleka in mesa že dovolj vemo. In če je skrb družbe, da je cena mleka dosegljiva vsakemu, potem bi tudi skrb za sadje in zelenjavo, zlasti pozimi, ko je proizvodnja zelenjave občutno dražja, ne smela biti prepuščena le trgovini. To posega že v skrb za splošno ljudsko zdravje. Pokvarljivost je ravno pri tem blagu največja in zato tudi riziko nabavljanja temu primeren. Morda bo kdo ob tem razmišljanju pripomnil, saj smo tudi mi živeli cele zime skoro izključno ob zelju in repi in krompirju, pa smo le ostali! Da, res so izmed 12 ali 14 otrok v družini ostali le najmočnejši po konstituciji, umrljivost otrok je bila neprimerno večja in povprečna življenjska starost veliko nižja. S tem hočem le poudariti, da bi bilo treba najti kompromis, da bi trgovina s sadjem in zelenjavo približno tako uspevala kot druge stroke, potrošniki pa bi celo leto lahko nabavljali po dosegljivih cenah.

Je pa še nekaj stvari, ki bi jih trgovina lahko izboljšala tudi sama. Predno je bila sodobno preurejena, je bilo uskladiščeno blago podvrženo hitremu kvarjenju in gnitju. To se je pod

novimi pogoji res občutno izboljšalo. Vendar se čudim, da kljub temu blago še vedno hitro gnije. Tako mi je kar žal snežnobelih glav karfiol, ki v enem tednu dobijo zelenkastorjavo prevleko in bi jih morali prodajati obrezane le s primerno znižano ceno. Nekaj dni po prejemu blaga (če ga je še kaj ostalo) opazim očitveni upad kvalitete blaga. Mislil bi, da je preveč vlage, pa se je kljub temu radič po enem tednu popolnoma posušil (morda zaradi visoke cene 620 din!). Uslužbenice bi bilo treba poučiti o uporabi sodobnih naprav, s katerimi je trgovina gotovo opremljena, o zračenju in prebiranju blaga. Kaj več o ozadju trgovine ne vem, ker še nisem imela prilike, da bi si jo ogledala. Gotovo ne gre podcenjevati splošnih pravil o zračenju, suhem ali vlažnem zraku, ker imata različno sadje in zelenjava različne zahteve.

Prvi sneg nas ne bi smel čisto odrezati od zalog zelenjave. Če ni hladilnikov za večje količine solate, bi bilo treba uskladiščiti dovolj svežega zelja, ohrovt, korenja, pora, saj se tudi iz tega dajo prirediti odlične solate in prikuhe. Nikdar pa ne bi smelo zmanjkati kislega zelja in repe!

Ko gospodinje kupujemo 1 kg repe, zelja, krompirja itd., še nekoliko lahko zračunamo in prekontroliramo vsoto, ki jo moramo plačati. Ampak ob pestrejših nakupih, kot n. pr. 2 kolerabi, dve zeleni, ena karfiola, par pomaranč, ne moremo na pamet več izračunati teh dkg in smo prepuščene nezmotljivosti ali zmotljivosti prodajalk. Pišejo si na papirčke in ni rečeno, da se ne zmotijo tudi v škodo trgovine. Zato bi bilo nujno treba uvesti bloke, kjer bi nam navedena količina in cena pomagala kontrolirati pravilnost zneska. Res bi bilo malo zamudneje tudi za potrošnika, ampak čisti računi — najboljši prijatelji. Mimogrede povedano bi to zadnje lahko veljalo za vse trgovine in tudi za mesarje še posebno, ker nikdar ne veš, za koliko dkg si plačal toliko več.

Za vsa taka vprašanja bi morali skrbeti s strani potrošnikov potrošniški sveti, za katere pa se nič ne sliši. Saj smo končno vsi potrošniki in bi bilo koristno za vse občane, če bi si izvolili res delavne ljudi izmed sebe, zlasti pa gospodinje. Ti potrošniški sveti pa bi morali vedeti za svoje dolžnosti in pravice in jih v sodelovanju z trgovino tudi uspešno uveljavljati.

O komunalni in standardu

Poročilo Sveta za komunalne in gradbene zadeve ObLO Kočevja

NADALJEVANJE

4. Gravitacijski vodovod Potok, Jakšiči, Vas in Fara, z najnovejšim podaljškom do vasi Pirše, Petrina in za Brod na Kolpi, na Hrvaški strani.

5. Črpalni vodovod za Predgrad in okolico ter Stari trg v Črnomaljski občini in okolico — z vodovodnim črpalnišcem v Dolu ob Kolpi in rezervoarjem 175 kubičnih metrov v Kovačji vasi.

V lanskem letu se je že od obstoječega zanjeta in črpalnice Obrh pri Rakitnici, zgrajene v letu 1959, zgradilo 8,5 km vezalnega cevododa do Slovenske vasi, v kalibru salonitnih cevi premera 350 mm, dočim je bil cevodod Slovenska vas do Kočevja, v dolžini 4,5 km in enakega kalibru 350 mm zgrajen že v letih 1958-59. Z opremo črpalnice, zgraditvijo TP in priklju-

nega el. DV se je zagotovilo vodo Kočevju. Otvoritev novega cevododa je bila 30. aprila 1961. V rekordno kratkem času osmih mesecev in s sodelovanjem vseh množičnih, političnih, upravnih in gospodarskih organizacij se je v zadnjem času Kočevje rešilo gotove katastrofe. Stroški izgradnje so znašali 200.580.000 dinarjev in so se krili s prispevki privatnih in industrijskih potrošnikov, s subvencijo in podporo občine. Vodne skupnosti Ljubljanka-Sava, ter republiškega izvršnega Sveta ter z njetjem še potrebna posojila po Vodni skupnosti.

V letošnjem letu se je opremilo in povečalo rezervoar črpalnišče v Slovenski vasi, ki nekaterikrat rešuje tudi še sedaj kritičnost situacije; v gradnji je dodatni rezervoar za Kočevje za 500 m³, podaljšalo se je 650 m

vezalnega cevododa premera 250 milimetrov do preje omenjenega novega rezervoarja nad Kočevjem in so že pričele z gradnjo dodatnega napajalnega cevododa premera 200 mm za Kočevje. Ko bo novi napajalni cevodod dovršen in priključen pred hotelom Pugled obstoječi mestni vodovodni mreži, bo imelo tako mesto in okolica dovolj vode s prav dobro tlačno napetostjo.

Problematika nemotene preskrbe z vodo pa tudi s tem še ne bo popolnoma rešena za Kočevje. V letu 1962 bo nujno zgraditi nad črpalnišcem Obrh pri Rakitnici rezervoar za Kočevje in okolico, ter za Ribnico v kubaturi ca 250 m³, ker se do sedaj le z največjimi napori direktno črpa in natiska vodo v cevje. Na drugi strani, kot je sicer voda iz Obrha prvovrstna, se ob deževju zelo zakali in nam

onesnažena natrpa v cevje blata in nesnagne in jo je v takem stanju skoro nemogoče razkuževati. Zato se predvideva izgradnja skupne, večje in moderne čistilne naprave v Obrhu, mogoče že v letu 1963, šele s katero bo voda dobila zahtevano kvaliteto in čistoto. Tedaj in nič prej bo misliti tudi na razširitev vodovodnega omrežja za vasi Ložine, Koblariji, Konca vas, Klinja vas in Željne — s pojačanjem za Trato nad Kočevjem — na eni strani, na drugi strani pa za Dolgo vas in vključitvijo Livold v skupni sistem, pa s premočrtnim podaljšanjem do Črnega potoka in Zajčjega polja, z odcepom za Mozelj.

Nadalje se je v letošnjem letu podaljšal vodovod iz Vasi pri Fari, preko oz. za vasi Pirše, Petrina, prav na Hrvaško stran v Brod na Kolpi. Izvedla se je tudi rekonstrukcija vodovoda v Livoldu. Vsa dela finansira Vodna skupnost iz svojega vodnega sklada, v katerega se stekajo redni letni prispevki potrošnikov vode in pa s posojili. Seveda se dokajšnji analogni del izvaja tudi na teritoriju ObLO Ribnica, ki je pod skupno upravo Vodne skupnosti.

Nekaj vodovodov samo kradne važnosti obstaja tudi pod upravo Kmetijskega-gozdarskega

posvetstva za njegove KU, kot v Koprivniku, Nemški lok in Knežji lipi, ki pa sicer nimajo večjega pomena. Enako se državno posestvo »Snežnik« v Kočevski reki oskrbuje na svojem teritoriju s svojimi krajevnimi vodovodi Morava, Kočevska reka, Borovec itd., ki enako kradno odigravajo svojo vlogo lokalne prekrobe z vodo.

Kanalizacija je še vedno rakasta rana našega Kočevja, ali naše Rinže, kako že hočete, kamor se ta v glavnem steka in jo še bolj onesnažuje. Odplake vseh sanitarij v mestu, obenem z odpadki umazanih, delno tudi zdravju škodljivih industrijskih voda Tekstilane, Klavnice, Kemične tovarne, Podjetja »Avto«, podjetja »Itas« in Ključavničarstva — grede še vedno po najkrajši poti, dostikrat popolnoma odprto, v našo ubogo Rinžo in... kaj početi? Denarja za večje investicije ni, in vse kar se napravi — je nekako stihjsko in večno flikiranje.

Glavni zbirni in odvodni kanal je projektoran in v pretežni meri tudi dogotovljen že 2 leti in poteka od gostišča »Rog«, oziroma upravne zgradbe podjetja »Avto«, zadaj Kemične tovarne, gre ob levi strani Rinže nizdol in se bo iztekal v Rinžo za zapornicami, v bližini bodoče

Klavnice — oziroma bo šel kasneje skozi potrebne čistilne naprave. Ta kanal bo reševal problem celotnega severnega in zapadnega dela mesta in vseh najbolj perečih industrijskih odpadkov. Zadaj Kemične tovarne pa kanal ni urejen in povezan in tako še ne služi svojemu namenu. Ker pride k vsemu temu še bodoča novogradnja Klavnice zadaj Veterinarske postaje, bi v sušnem delu leta — ob popolnoma suhi strugi Rinže za zapornicami — ne mogle odpadne vode kam. Zato narekuje nujna potreba, da se zgradi za bodočo Klavnico sodobna čistilna naprava, ki je že v študiju in projektoranju in bo morala istočasno biti gotova, kot sama Klavnica in bo seveda zahtevala dokajšnji finančni sredstev. S tem bodo odpadle manjše, po sanitarnih inspekcijah že predpisane čistilne naprave podjetij in se bo potrebna sredstva v ta namen naše industrije koncentriralo in usmerilo za izgradnjo potrebne skupne čistilne naprave.

V letošnjem letu se je na novo zgradilo kanalizacijo od novih stanovanjskih blokov podjetja »Itas« v Rožni ulici, nadalje iz nove vezalne ulice za Komitejem, ter po Bračičevi ulici. (Nadaljevanje prihodnj)

ŽIVLJENJE IN DELO

Med gostinskimi delavci v naših krajih

OBISKALI SMO TOLIKOKRAT KRITIZIRANE GOSTINCE IN SE Z NJIMI POGOVARJALI O NJIHOVEM DELU, USPEHIH IN TEŽAVAH. TOKRAT SE VAM BODO PREDSTAVILI SAMI, HKRATI PA NAM BODO PREDSTAVILI TUDI NEKAJ SLABIH NAVAD GOSTOV.

V RIBNICI ENO PODJETJE
Do predkratkim so v Ribnici poslovala še gostišča na pravila potem pa so se združila v eno podjetje, v katerem so vsa go-

salame, piščance, ribe, šunke itd.). Našteli bi le nekaj gostišč, kjer bo dobil gost prav gotovo vsaj nekaj za pod zob. Ta so: Cetinski (Nova Sela), Rački (Ba-

stva ali pa iz Kočevja. Tako je lani odšla skupina gostincev v Velenje, ker so jim tam nudili občutno višje osebne dohodke. Pred dnevi je bila v Kočevju spet skupina ljudi iz ene sosednjih občin in je vabila gostince, naj gredo z njimi ter jim obljublja precej višje osebne dohodke, kot jih imajo zdaj. Gostinci (prav za prav predvsem gostinke) pa beže radi tudi iz svojega poklica. Zakaj bi se nekdo od jutra do večera ubadal z gosti, ki so včasih vinjeni in sitni ter delal celo ponoči, se prepiral s pijanci itd. Zaradi tega beže iz gostinstva predvsem ženske, in to kmalu potem, ko se poročijo.

NOČEJO PLAČATI

— Večkrat se zgodi, da gosti narobe, potem pa nimajo dovolj denarja, ali pa sploh nočejo plačati.

pripovedovala ena izmed natakarič. Druga pa:

— Pri nas je najhujše ob sobotah, ko je vse polno ljudi. Precej jih stoji okoli točilne mize. Ko pridemo natakaričice k točilni mizi naročat, nas zgečkajo in ščipljejo. Zadnjič sem enemu vsiljivcu pritisnila dve klofuti in prav takrat je vstopila v kavarno tovarišica iz Gostinske zbornice. Ne vem, kaj si je mislila o meni.

SKOK V DESETIH LETIH

V zadnjih desetih letih je bil v kočevskem gostinstvu dosežen precejšen napredek. Pred desetimi leti v Kočevju še v gostiščih ni bilo prtov, jedilnih listov itd. Vse je bilo primitivno. Tudi kadra ni bilo. Lokali so bili obupni. Zdaj pa je v Kočevju nekaj lepих gostišč (hotel Pugled, kavarna Zvezda, gostilna Kmet). Tudi z novostmi v gostinstvu so

Pri Andoljšku v Velikih Laščah dobi gost razen pijače po želji vedno tudi topla jedila

tem smo se spomnile in odvile varovalko, da je ugasnila luč. Ta trik je večkrat pomagal, najbolj pa je pomagala prepoved, da se v gostiščih ne sme igrati za denar in da ne smemo izdajati kart.

ZARADI ENEGA GOLAŽA NE BO PROPADLA DRŽAVA

V neki gostilni je gost naročil golaž. Ko je prišla natakaričica po plačilo, jo je zavrnil: — Sem že oni drugi natakaričica plačal.

Ko je prišla »ona druga«, je povedala, da tudi njej ni plačal. Ta prizor se je tolikokrat ponovil, da so se pred gostom zvrstile vse natakaričice. Ko je gost videl, da mu trik ni uspeh, je dejal:

— In kaj če nisem plačal? Zaradi enega golaža že ne bo propadla država!

Druga natakaričica je spet pripovedovala, kako je nekdo odšel, ne da bi plačal. Stekla je za njim, mu vzela šal — in potem je plačal.

dinarjev nevidnega loma. (Nevidni lom je tisti del pribora, posode, steklenine in še nekateri inventarja, ki izgine ali pa se razbije, ne da bi bil ugotovljen krivec. Del tega nevidnega loma plača podjetje, del pa strožno osebe. Vidni lom pa je lom, kjer je krivec ugotovljen in ga on tudi plača.)

Gostinci so povedali še več svojih želja, pripomb in dogovornih. Predvsem želijo, da bi se jih pavšaliziralo za več let vnaprej ali pa za tekoče leto vsaj v začetku leta. Veliko si tudi obetajo od nove ceste. V njej vidijo prav za prav rešitev iz sedanjega položaja. Pravijo namreč, da bo nova cesta občutno vplivala na večji promet gostišč, večji promet bo vplival, da bo večji čisti dohodek, ta pa bo imel za posledico večje osebne dohodke in večje sklade.

Gostinci menijo o gostih, da jih je ogromna večina dobrih in kulturnih, najdejo pa se seveda

Kavarna »Zvezda« v Kočevju je ob sobotah zvečer vedno premajhna

stičša. Ribničanje računajo, da bodo tako zbrali več sredstev in da bo zaživel delavsko samoupravljanje. Posebnost ribniškega gostinstva je, da so vse stavbe gostišč v privatni lasti.

NOVO IN PRENOVLJENO

Pred kratkim je bilo odprtih nekaj novih ali preurejenih gostišč, nekatera pa bodo začela obratovati v kratkem. Tako bo v marcu odprl v Podpreski gostišče Turk. Gostilna v Koprivniku je že odprta, čeprav še ni dokončno preurejena. Prenovljena je tudi gostilna v Osilnici, ki ima za goste na razpolago 12 ležišč. V Kočevju je odprla Ljudska restavracija poslovalnico na Reški cesti, pri Kegljaskemu klubu v Gaju pa je bil odprt bife hotela Pugled.

RAZDEJANE SANITARIJE

Neko gostinsko pravilo pravi, da je stranišče ogledalo gostišča. Če je stranišče zanemarljivo, je zanemarljivo tudi gostišče. To pa ne drži vedno. Stranišče ni le ogledalo gostišča, ampak tudi ogledalo kulture gostov. Prisluh-nimo natakarič:

— Na našem stranišču gostje večkrat razbijejo skodelico za milo in ogledalo. Obešalniki za brisačo, ki je v zidan v steno, izrujejo. Odnesejo nam tudi toaletni papir. Ni da bi govorila, kakšni vse napisli so po naših straniščih, zato moramo straniščne stene večkrat prebeliti. Tudi lesena sedala so v straniščih, kjer jih imajo, pogosto polomljena.

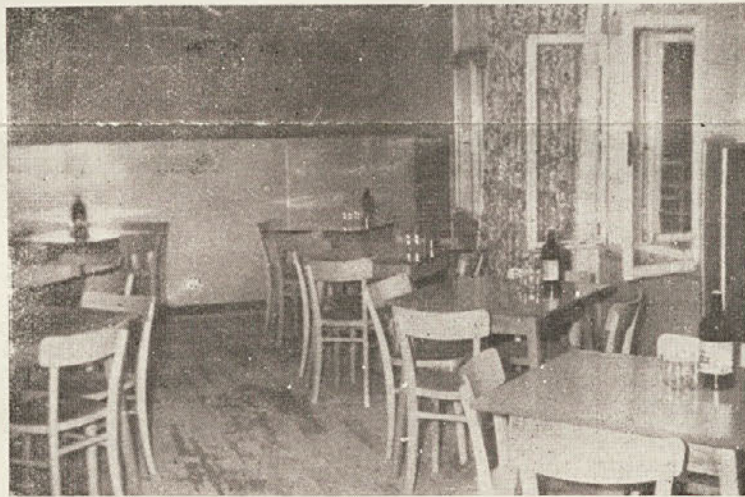
POMANJKLJIVOSTI NA PODEŽELJU

Ena izmed največjih pomanjkljivosti na podeželju je, da imajo gostišča na razpolago premalo ležišč. Predvsem ob Kolpi se v

nja Loka), Krkovič (Morava), Kovač (Osilnica), Lovšin (Sodražica), Gorše (Rakitnica), Kozina (Prigoricica) in še nekateri.

POTREBNA GOSTIŠČA

V Dragarskem koncu bi bila potrebna gostila v Podpreski ali Dragi. Nobene gostilne tudi ni med Rajndolom in Predgradom. Najbolj bi bilo potrebno gostišče na križišču v Brezovici, kjer

Soba gostinskega obrata Rudar v Šalki vasi je lepo urejena — premalo pa obiskana

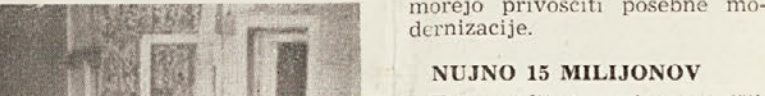
ljudje čakajo na avtobus. Tudi Petrinja in Struge kliče po gostišču.

KADER SI VZGAJAJO SAMI

— Gostinski kader si dobimo tako, da si ga vzgojimo, so povedali gostinci. Iz Gostinske šole smo jih dobili doslej le lani, in še tokrat samo 5 absolventov. Razen s prakso si vzgajamo kader še s tečaji. V kratkem smo imeli tri. Eden je bil o novostih v

Bife hotela Pugled v Gaju kjer se okrepečujejo kočevski športniki — kegljači

Ko sem dejala nekemu mladincu, naj plača zapitek, je vrigel pepelnik s točilne mize na tla, potem pa brenil eno izmed

kočevski gostinci seznanjeni. Zaradi pomanjkanja sredstev pa prodirajo te novosti k nam le počasi. Tudi privatna gostišča si zaradi majhnega prometa ne morejo privoščiti posebne modernizacije.

NUJNO 15 MILIJONOV

Za ureditev najosnovnejših stvari, ki jih potrebuje podjetje za normalno poslovanje, bi potrebovali najmanj 15 milijonov. S temi sredstvi bi uredili pri Kmetu pomivalnico, kuhinjo in kupili nekaj vrtnih garnitur; v kolodvorski restavraciji bi uredili kuhinjo, kupili celotno vrtno garnituro (400 sedežev) in napravilo za točenje piva; v hotelu bi uredili skladišče pri točilnici in mehanizirali pralnico, ki je še brez strojev, ter preuredili pomožna ležišča v dependansi, ki je pri vhodu v Gaj. Podjetje pa ustvari skupaj skladov za 6 milijonov na leto, kar zadostuje za tekoča popravila in manjše nakupe.

PROMET IN PLAČE

Promet v podjetju »Hotel Pugled« se stalno povečuje. Tako je znašal leta 1960 144 milijonov, lani 187 milijonov (plan 151 milijonov), letošnji plan pa znaša že 215 milijonov dinarjev. Tudi osebni dohodki so se gostincem povečali in znaša lansko poprečje 24.800 din, medtem ko je znašalo povprečje l. 1960 21.000 dinarjev. Vendar moramo povedati, da je v tem povprečju vračunano tudi nadurno, nedeljsko, praznično in nočno delo.

HAZARDERJEV NI VEČ

— Pri nas so včasih igrali kvartopirci za velike vsote denarja. Napetih iger kar niso in niso hoteli prekiniti, čeprav bi morali že zdavnaj zapreti gostišče. V začetku smo se prepirale z njimi, a ni nič pomagalo. Po-

GOSTINSTVO IN VZGOJA GOSTOV

Nekateri menijo, da bi gostinci (predvsem natakaričice), ki imajo največ stika z ljudmi, lahko nanje tudi vzgojno vplivali. Gostinci pa imajo o tem svoje mnenje, namreč: »Če drugje ne popravijo človeka, ga bomo v gostinstvu kvečjemu pokvarili. Ljudi naj bolje vzgajajo predvsem tisti, ki so za to poklicani.« Natakaričica namreč nima časa gosta predavati. Ona lahko na gosta vpliva samo s svojim kulturnim obnašanjem, vendar je to včasih tudi brez uspeha.

NAJBOLJ ŽEJNI SO PIJANI

— Najhujše je, če ne damo piti tistim, ki ga imajo že dovolj. Ti kričijo, da nas bodo pretepli, da nam bodo kaj vrgli v glavo, zahtevajo direktorja, nam pravijo, da smo za v javno hišo in še druge hujše izraze, ki jih sploh ni ponoviti. Naši predpostavljene dajo po našem mišljenju vse prepogosto prav gostom in se za nas premalo zavzamejo.

DVE KLOFUTI

— Igrali so bilijard za pijačo. Tudi spili so jo. Ko sem zahtevala od onega, ki je izgubil, naj plača, mi je primazal klofuto, je

Pri Papežu v Vas-Fari si kot gost vedno dobro postržen

TIŠINA ALI NOŽ

— Prinesla sem jim liter vina in 7 kozarcev. Ko so plačali in odhajali, sem jih vprašala, kam so dali kozarce, ker so od sedmih ostali na mizi le trije. Dobil sem odgovor: »Če ne boš tiho, te bomo kar z nožem!« Bila sem tiho, ker mi ni kazalo drugega. Lahko me zunaj res kdo počaka, ko grem pozno zvečer domov.

Spet drugje so povedali, da gostje radi odnesejo pribor. Neka gostinja je dala v torbico celo stekleničko od limonade in jo hotela kasneje zamenjati kar v istem gostišču za polno stekleničko. Nekje so »kulturni« gostje naložili v peč kozarce. Neka natakaričica pa je potožila, da mora zaradi takih gostov plačati včasih tudi po dva do tri tisoč

tudi taki, ki smo jih opisali. Kočevski gostinci pravijo, da je v Kočevju kakih 5 mladincev, ki so za njih strah in trepet. Komaj se pojavijo v gostišču, že iščejo prepir, ali pa kako drugače nagajajo. Ti posamezniki odganjajo iz gostišča ostale goste. Zaradi njih so začasno v kočevski kavarni tudi prenehali s sobotnim plesom. »Pogumne« in »kulturne« posamezne mladince bomo v prihodnje, če bodo še razgrajali, našli v časopisu z imeni. Če so namreč pogumni za razgrajanje, naj tudi pogumno prenašajo javno sramoto.

NESOGLASJE

— No, vas je pa pijača daleč prignala, saj ste začeli celo prosjačiti.

— Uganili ste. Žejen sem!

Abonent v gostinskem lokalu pri Karlu Kozinu v Prigoric

poletnih mesecih radi ustavljajo ribiči in kopalci, ki pa nimajo kje prenočiti. Zato hitro zapuščajo to lepo dolino. Druga pomanjkljivost pa bi bila, da se nekateri gostilničarji še vedno ne zavedajo dovolj, da bi morali prodajati razen pijače tudi hrano. Nekatera gostišča pa so izjema in imajo na razpolago razne domače specialitete (klobase,

strebzi, drugi je bil za pridobitev kuharske polkvalifikacije, v teku pa je tečaj za polkvalificirane natakariče, ki ga obiskuje 16 gostincev. Veliko imamo prijavljenih, da bi delale izpit za kvalifikacijo.

KADER UHAJA

Gostinski kader iz različnih razlogov rad uhaja ali iz gostin-

Gostje v gost. obratu v Loškem potoku so bili ob našem obisku nasmejnani, čeprav se je eden izmed njih tisti dan lažje poškodoval

»ČAS« prvi slovenski literarni magazin v AMERIKI

Ustanovil, urejeval in izdajal ga je Frank Kerže iz Vinic pri Sodražici. Izhajal je od leta 1915—1928.

Le kdo izmed naših rojakov je prišel prvi preko Velike luže v objubljeni deželo, ki se ji pravi Amerika? Telega vprašanja ne bo mogoče nikoli razvozlati.

Eden izmed prvih popotnikov, ki so zapustili staro domovino, je bil Jože Turk iz vasi Zvirče pri Hinjah v Suhi Krajini na Dolenjskem. O njem pripoveduje zgodovina, ki so jo zbrali naši rojaki v Ameriki, da je prišel prvič v Novi svet dne 25. oktobra 1881 in se je naselil v Clevelandu. To mesto imenujejo danes zaradi številnih naših izseljencev ameriško Ljubljano.

V Clevelandu je danes kar devet slovenskih narodnih domov. Med največjimi narodnimi domovi je tisti na St. Clair Aveniji, ki je osrednja slovenska cesta. V tej slovenski palači imajo naši izseljenci gledališko dvorano in prostore za razne družabne prireditve. V Slov. narod. domu na St. Clair Aveniji ima svoje poslovne prostore tudi več slovenskih podjetij, med njimi tudi največja slovenska potovalna pisarna Avgusta Kolandra, ki deluje v Clevelandu že štiri-deset let. Vsako leto uredi Kolandrovo potovalni urad več sto našim rojakom potovanje v staro domovino. Tudi letos bo prišlo več sto rojakov, priprave za skupne izlete Slovenske narodne podporne jednote, Ameriške bratske zveze in drugih organizacij so se že začele.

V Clevelandu je danes tudi okrog sto slovenskih gostiln. Vse to dokazuje, kako se je sloveniziral Cleveland od tistega časa, ko je vstopil vanj prvi dolenski rojak Jože Turk pred 80. leti. O prihodu svojega očeta v Ameriko je Turkov sin Frank J. Turk izdal pred nekaj leti spominsko knjižico. Mesto Cleveland ni bilo ob prihodu prvega slovenskega izletnika večje, kakor je danes Ljubljana. Stelo je okrog 150.000 prebivalcev, danes jih ima čez milijon.

V Clevelandu imajo naši rojaki tudi precej kulturnih društev, gledaliških, pevskih in drugih. Tu so že od prvih začetkov izhajali tudi naši listi. V Clevelandu je izhajal precej let tudi prvi slovenski literarni mesečnik »Čas«, ki ga je ustanovil, vodil, urejeval in izdajal Frank Kerže, po rodu iz Vinic pri Sodražici.

Keržetova mesečna revija »Čas« je prvič izšla leta 1915. Tedaj je živel Kerže v Chicagu, ki je tudi eno izmed tistih mest, kjer živi močna slovenska kolonija. Kerže je priobčeval v svojem mesečniku članke iz vseh področij znanosti in umetnosti, bil je to prvi slovenski mesečni magazin s širokim krogom sodelavcev. Mesečnik za poduk, izobrazbo in napredek, kakor ga je Kerže imenoval v podnaslovu, so tiskali najprej v Chicagu v Narodni tiskarni. Ko pa se je Kerže preselil pet let pozneje v Cleveland (leta 1920) so tiskali »Čas« v Clevelandu v tiskarni Enakopravnost. Tedaj je imel Cleveland še svoj napredni list Enakopravnost, ki je imela lastno tiskarno. Pred leti pa je Enakopravnost nenadoma ugasnila, ker se je priključila osrednjemu slovenskemu naprednemu listu Prosveti, ki je glasilo Slovenske narodne podporne jednote, ki ima svoj sedež in tiskarno v Chicagu. Prosveta ima zdaj v Clevelandu več svojih stalnih sodelavcev, med drugimi Mrs. Saba in Mrs. Josipino Tratnikovo, znano napredno, socialno in kulturno delavko, ki je agilna še prav posebno pri Progressivnih Slovenkah in slovenskem Pomožnem odboru, ki pomaga šolam in bolnicam v stari domovini z različnimi strokovnimi pripomočki, aparati, učili in literaturo.

Keržetov »Čas«, ki so ga nazadnje nekaj časa tiskali tudi v tiskarni Ameriške Domovine v Clevelandu, je izhajal v Ameriki 13 let. Potem pa so ga iz tehničnih ozirov preselili v Slovenijo. V Ljubljani je dobil ime »Novi čas«. Uredništvo za ameriške prispevke je še vodil Kerže v Clevelandu, dočim so prevzeli vodstvo ljubljanskega konzorcija takratni mlajši napredni slovenski književniki Alfonz Gspan (danes bibliotekar rokopisnega oddelka Narodne in univerzitetne knjižnice — NUK — v Ljubljani. Pomagali pa so mu Bogo-

Pri nas še vse premalo poznamo življenje in delo naših izseljencev v Ameriki in v drugih delih sveta. Vsaka družina na Dolenjskem in Kočevskem ima vsaj enega bližnjega ali daljnega sorodnika v tujini. Vsi ti naši izseljenci so odšli po svetu v času gospodarskih kriz, ker ni bilo zanje doma zasluzka in kruha. Danes je to drugače. Naša domovina gospodarsko napreduje, da lahko dobijo delo vsake pridne roke.

mir Magajna, Vinko Košak, Lojze Ude in Anton Svetlin. V Ljubljani so tiskali list v Blasnikovi tiskarni, vendar »Čas« v starem svetu ni dočakal tolikih let, kakor v Ameriki, prenehal je že po šesti številki meseca junija leta 1928.

Frank Kerže je imel med slovenskimi razumniki v Ameriki mnogo zvestih prijateljev, ki so ga zalagali z rokopisi. Med stalnimi sodelavci »Časa« so bili Ivan Molek, po rodu iz Zvirkovega vrha nad Metliko, sedaj živi kot eden najstarejših slovenskih pisateljev v Ameriki. Letos bo praznoval 80-letnico rojstva. S pesmimi je zalagal »Čas« pesnik in skladatelj Ivan Zorman, doma iz okolice Ljubljane. Med pisatelji »Časa« najdemo tudi Josipa Terbovca, ki je bil v Ameriki popularen urednik »Nove dobe«, (v angleški prilogi imenovani New era). Terbovec je bil urednik Nove dobe 33 let. Tudi Jože Ambrožič je sodeloval v »Času«. Franc Magajna, nekdanji marljivi sodelavec Keržetovega »Časa«, ki je znan tudi današnjim bralcem Kmečkega glasa. Franc Magajna se je pred leti vrnil iz Amerike, kjer je bil poklicni novinar in urednik. Zdjaj uživa jesen svojega življenja na Primorskem in še vedno rad seže po peresu, kljub letom je še vedno segav in zna napisati priske storije. Franc Magajna je brat znanega slovenskega pisatelja in nevrologa dr. Bogomira Magajne. Rod pisateljev Magajnov izvira iz Gornjih Vrem pri Divači na Krasu. Franceta Magajna omenja tudi najnovejša slovenska literarna zgodovina Stanka Janeža, dočim o drugih ameriških pisateljih nima podatkov. Franc Magajna živi danes kot kmet na majhni kmetiji v primorskih Brkinih. Literarna kritika ga uvršča kot humorista v isto raven kakor naše najboljše humoristične pisatelje Fridolina Zolno — Frana Milčinskega — Rada Murnika in Damira Feigla.

O sodelovanju pri Keržetovem »Času« mi je nekoč pripovedoval slovenski pisatelj Janko N. Rogelj, ki je doma iz Primoskovega pri Kranju, sedaj pa živi v Euclidu pri Clevelandu. V Ameriko je odšel kot mlad fant leta 1913 in je že šestkrat obiskal staro domovino. Tudi letos v maju bo pripeljal v domovino večjo skupino članov Ameriške bratske zveze, ker je agilen funkcionar in stalni sodelavec njihovega glasila »Nove dobe«.

»Pri Keržetovem »Času« sem začel sodelovati leta 1918, ko sem bil star 23 let,« je segel v spomine Rogelj.

»Prva povest, ki mi jo je objavil Kerže v »Času« je bila iz življenja. Tej je sledila moja druga zgodba Na grobovih. Potem sem sodeloval pri Keržetovem »Času« ves čas. Zdjaj hranim vezane revije ponosno in svoji knjižnici. Vseh letnikov je trinajst. Te knjige so bogata zakladnica pisateljev malega naroda, ki se je postavil v daljnem svetu trdno na svoje noge in se je udeleževal tudi kulturno. Trinajst letnikov Keržetovega »Časa« je poleg 15 knjig mojega najboljšega prijatelja slavnega slov. pisatelja Luisa Adamiča med mojimi najbolj dragoceni knjigami, ki jih hranim in čuvam v svoji knjižnici.«

V razgovoru o uredniku »Časa« Keržetu, pa je Janko N. Rogelj poudaril še naslednje:

Frank Kerže je bil idealist. Ljubil je svoj narod. Bil je dober publicist in urednik. Našim ljudem je bil dober učitelj in voditelj. Z izdajanjem »Časa« je imel Kerže srečno roko. Revija se je takoj priljubila bralcem. Saj je imela mnogo zanimivih rubrik. Med njimi tudi zdravniško rubriko, ki jo je pisal ugledni slovenski zdravnik dr. Frank J. Kern iz Clevelanda. V dobrem spominu so mi vse številke »Časa«. Že v eni prvih številkih je objavil uspešno pesem Johna Bukovinskega iz Pittsburgha. Po »Času« so ljudje segali tudi zaradi uspele povesti Jožeta Ambrožiča — Čumnata. V »Času« je pisal tudi Anton Antonov in Ivan Adamič. Stalni sodelavci

»Časa« je bil dolgoletni urednik Nove dobe Anton J. Terbovec, ki sedaj uživa pokoj v Miamiu na Floridi.«

Rogelj je zaključil svoje spomine na sodelovanje pri Času takole:

»Urednik »Časa« Kerže je bil moj dober prijatelj in učitelj. Marsikaj me je naučil, za vse sem mu hvaležen še danes. Med sodelavci »Časa« so bili še mnogi napredni slovenski javni delavci, med drugimi M. B. Miklavčič, Frank S. Taucher, Zurgov Jože, Luis F. Truger in dr. Ivan Černe iz Ljubljane.«

Da je Kerže izdržal težke napore, ki jih je imel ob izdajanju in urejanju revije, je potrebno vsekakor naglasiti. Ves čas njegovega dela mu je stala ob strani njegova življenjska tovarišica Terezija Kerže, po rodu Lovrenčičeva iz Sodražice. V starem kraju je bila učiteljica, potem pa se je preselila v Ameriko. V zakonu z možem Frankom Kr-

Zenske v INKOPU pri delu

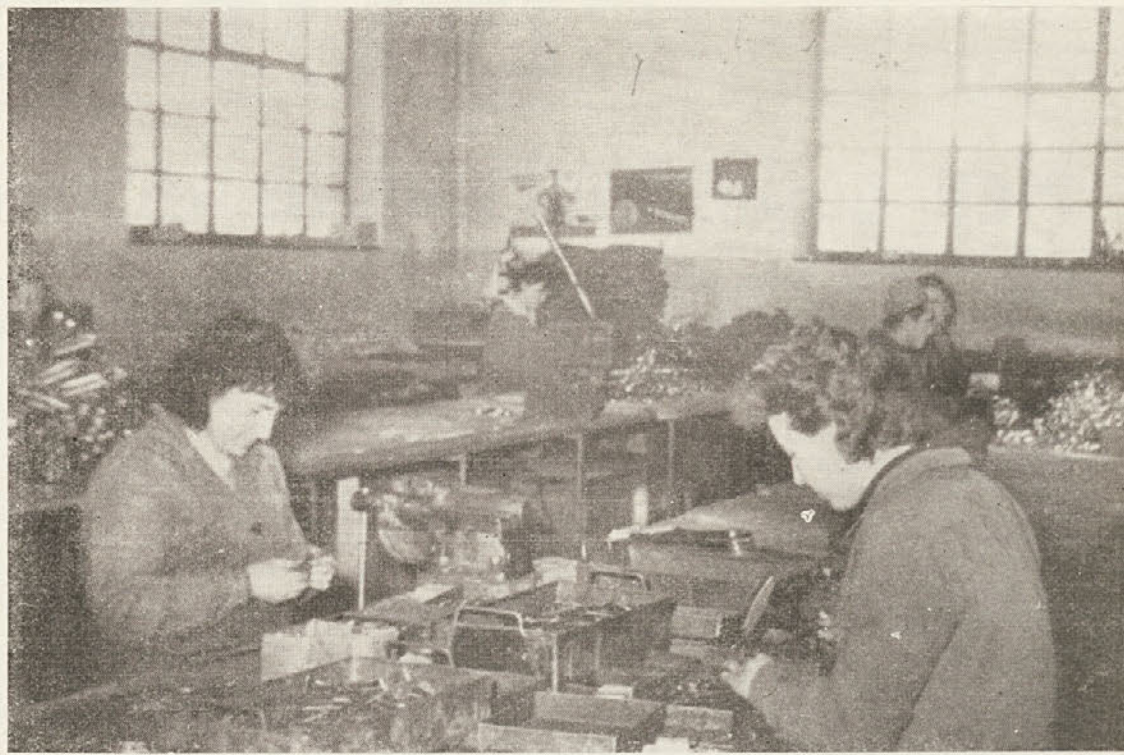
žetom sta vzgojila 4 zavedne otroke, hčerki Terezo in Florence, ter sinova Edvina in Franka. Otroke sta vzgojila v slovenskem narodnem duhu. Žena Tereza je pomagala možu pri njegovem kulturnem, političnem, organizacijskem in publicističnem delu. Vdova Tereza Kerže — Lovrenčičeva — živi sedaj v Bellefontu pri Los Angelesu v Kaliforniji.

Mrs. Terezija Kerže je živa zakladnica spominov na razvoj slovenske publicistike v novem svetu. Saj je bila vedno ob strani svojega moža, ko je postal prvi tajnik Slovenske narodne podporne jednote leta 1907 in ko je leto dni kasneje postal urednik glasila Prosvete v letu 1908. Danes je organizacija SNPJ velika ustanova, prav tako uredništvo Prosvete. V prvem desetletju tega stoletja pa se je začela Slovenska narodna podpora jednota razvijati iz nič. Njeno poslovanje je bilo v povojih in po domače. Tedanji sedež SNPJ je bil skromen, kar v zasebnem stanovanju glavnega urednika Prosvete Franka Keržeta. V sprednjih sobah je bil urad SNPJ in uredništvo Prosvete, v zadnjih sobah pa je stanoval Kerže z ženo in otroki.

Tereza Kerže je pripovedovala o tem novinarju Sabcu med drugim tudi naslednje:

»Ko je bil Frank izvoljen za glavnega tajnika SNPJ je to pomenilo selitev v Chicagu, kjer je bil sedež SNPJ. Mlada organizacija je imela že splošno mnogo nasprotnikov, saj je bila postavljena na napredne, svobodni temelje, kar ni bilo všeč duhovščini in drugim nazadnjaškim elementom. Vsi ti so skušali razbiti SNPJ, a je kljub temu lepo napredovala pod vodstvom borbenih ljudi in tudi mojega moža Franka.

Večino članov SNPJ so tedaj tvorili slovenski premogarji. Saj

V montaži INKOPA Kočevje

V INKOPU je več kot tretjina žensk

V Inkopu so bili vodilni tovariši v pisarni. Tehnični je povedal, da je v kolektivu, ki šteje 170 ljudi, pet proizvodnih oddelkov in to: prirojanje artiklov, strojna obdelovalnica, strožnica in stiskalnica, montaža proizvodov in površinska obdelovalnica ali galvanika.

Po vseh oddelkih je zanimiv pogled na delovne ljudi, ki delajo pri posameznih strojih, ker vsak zahteva določene sposobnosti.

Značilno za Inkop je to, da je v kolektivu veliko žensk, ki ravno tako delajo pri strojih kot moški. Zenske brusijo posamezne dele proizvodov na strojih, druge udarjajo s kladivi pri sestavljanju posameznih delov, tretje spet opravljajo določena dela pri drugih strojih in tako gre delo naprej, v katerem dossegajo ženske enakopravnost.

Od žensk je ena menila, da gre za vražjo silo. Kmalu pa je bila najbolj razpoložena, polna smeha in veselja.

Predsednik sindikalne organizacije je dejal, da je sindikat kar aktiven, eni so bili pa mnenja, da bi bil lahko še bolj. Sedaj je posvetil največ dela izobraževanju članov. Iz kolektiva hodi 40 ljudi na tečaje za pre-kvalifikacijo, 15 jih je na tehnični šoli, 9 pa v ostalih šolah. To je kar dober uspeh po vprašanju izobraževanja proizvajalcev.

Pionirski kotiček

Nesreča pri smučanju

Tudi v našem mestu je zapadlo nekaj snega, ki je nas pionirje zelo razveselil. S podstrešja smo vzeli smuči in odšli na smuk. Bilo nas je pet fantov, vsi smo bili veseli in nasmejani. Vedno bolj smo se oddaljevali mestu. Na velikem klancu smo napravili skakalnico, ki je bila kar precej velika. Prvi skoki so se nam posrečili, ker smo vsi pazili, da ne bi padli. Po nekaj skokih pa se nam je zgodila ne-

sreča. Slavca je spodneslo in padel je na hrbet. Bali smo se, da si ni kaj polomil, hrbet ga je bolel. Odšli smo domov. Drugi dan je šel Slavc k zdravniku, ki mu je predpisal tablete in mu ob enem naročil, da mora tri dni ležati.

Sedaj se Slavc spet smuča, na klancu, kjer je skakalnica, pa je vedno dovolj pionirjev.

Rudi Ruparič

Zimske počitnice

Odločila sem se, da grem na počitnice k babici in dedku na Gotenc. Tam je zelo lepo. Ko sem prišla, sta se dedek in babica zelo razveselila. Imeli so domač praznik, klali so prašiča. Kmalu je zapadel sneg; tako sem imela priliko, da sem se sankala z drugimi otroki po klancu blizu vasi. Bilo nas je

kar precej, prišli so otroci iz vasi Oskrt, Vrh, Podenj in Colnarjev. Sankala sem se s prijateljico, s katero se zelo dobro razumeva. Počitnice so hitro minule in spet sem se vrnila v Kočevje. Tako lepih počitnic si še želim.

Fanči Lisac

vez z domačo besedo. Prosili so: Ne ustavite nam revije. Pošiljajte jo, saj bomo spet dobili delo in zaslužek, da bomo poravnali vso zaostalo naročnino.«

Urednik Frank Kerže je imel razumevajoče srce. Kljub temu, da je bil sam v težavah, lista ni ustavil, zategnil je pas in pisal in izdajal »Čas« še naprej. Morda bi bil lahko dobil podporo za izdajanje lista, vendar tega ni hotel. Prošiti ni znal in ni hotel, čeprav bi »Čas« tedaj dobil tudi državno podporo, saj je vzgajal ameriške Slovence v dobre ameriške državljane.

Zdjaj je ta plemeniti mož, vrli dolenski rojak in vneti družbeni in kulturni delavec umrl v starosti 85 let. Upravičeno je napisal nekrolog ob njegovi smrti, njegov nekdanji učenc, publicist Janko N. Rogelj, ki ga je priskočil prijateljstvo povezovalo z dvema velikoma slovenske kulture v Ameriki in v tujini sploh. To je pisatelj Luisom Adamičem in urednikom Frankom Keržetom. Rogelj je takole zapisal:

Luis Adamič in Frank Kerže sta bila dva velika ameriška Slovence, velika idealista in zaslužna moža, nikoli ne bosta pozabljena. Nobeden si ni pletel dolarskih vencev, vsak je po svoji volji in moči nudil svojemu narodu smernice za boljše bodočnost, vsak jih je izobraževal in bogatil z leposlovnimi zakladi, oba sta govorila za svoj narod: eden v angleškem jeziku

(Adamič) a Kerže v domačem slovenskem jeziku.

Frank Kerže in Luis Adamič nista živela zastoj!»

Jože Zupančič — Litija

POJASNILO UREDNIŠTVA — BRALCEM

Frank Kerže je bil rojen v vasi Vinice, po domače pri Primšarjevih. Imel je sestro Marijo, Pavlo in Ivano ter brata Alojza, ki je bil oficir v Avstriji in stari Jugoslaviji. Sestra Marija se je poročila na dom Keržetov v Vinicah s Francetom Zabukovec. Rojstvo hiše Franka Keržeta sta Franc Zabukovec in njegova žena Marija, rojena Kerže, prodala Pintarju iz Lipovšice okrog leta 1914/15 in se preselila na Male Vinice, kjer sta kupila drugo hišo. Nečak Franka Keržeta je Viktor in Jože Zabukovec, prvi živi na Malih Vinicah, drugi pa v Ribnici. Sestra Pavla je umrla, Ivana pa še živi v Ameriki. V rojstni hiši Franka Keržeta je še sedaj družina Pintarja.

Očala proti zaspanosti

Na zahodu so iznašli očala z alarmnim zvoncem. Zvonec zazvoni avtomatično, če se veke oči zaprejo dalj kot za sekunde. Ta očala so namenjena šoferjem, da za volanom ne zaspijo, oziroma da jih zvonček zbudi.

Borbe v II. kolu

V torek, 31. I. 1962. je bila odigrana tekma med sekcijo Zidar in Itas I. Zmagalo je moštvo Zidarja z rezultatom 4248 proti 3982 podrtih kegljev. Ekipa Zidarja se je od zadnje tekme popravila za celih 272 kegljev. V svoje vrste so pridobili novega člana Sajevec Franca, ki obeta postati dober kegljač.

Rezultati posameznikov: Zidar (4248) — Sajevec 741, Marinč

704, Zbašnjak 674, Andolšek 686, Oražem 738, Maver 705. Itas I. (3982) — Vidervol F. 677, Vidervol J. 665, Radosavljevič 661, Zorko 614, Klun 693, Ščap 672.

Druga tekma v II. kolu je bila odigrana v petek, 2. II. 1962 med sekcijo Kovinarja in Itas II. Končala se je z zmago Kovinarja z rezultatom 3982 proti 3660. Obe moštvi sta tekmo odigrali v okviru svojih možnosti.

Rezultati posameznikov: Kovinar (3982) — Kavčič 656, Kováč 594, Južnič 717, Tušar 699, Lisac 624, Jakšič 692. Itas II (3660) — Tomšič 698, Polajnar 665, Legan 647, Kolenc 552, Kverh 576, Stajdohar 522.

6. II. 1962 sta se srečali ekipi KGP in ObLO II. Tekmo je dobilo moštvo KGP z rezultatom 4262 proti 3742 podrtih kegljev. Tekma je bila za ObLO II že vnaprej izgubljena, vendar to fantov ni motilo in so postavili za 167 kegljev boljši rezultat, kot na zadnji tekmi. Moštvo KGP je v glavnem zadovoljivo, razen dveh, ki sta močno popustila.

Rezultati posameznikov: KGP (4262) — Koster 731, ing. Dobnik 673, Kočevar 754, Skufca 679, Krapež 710, Furlan 715. ObLO II (3742) — Žagar 619, Hočevar 564, Arko 658, Vesel 571, Muhič Vinko 745, Praznik 585. K. F.

Šport v Osilnici

V nedeljo je bil v Osilnici občni zbor športne sekcije, katerega se je udeležilo okoli 30 članov, predstavniki Občinske zveze za telesno vzgojo tov. Čuk in predstavniki Plešč. Iz poročila predsednika je bilo razvidno, da so bili aktivni v več panogah. Pionirji so ponovno osvojili prvostopsko mesto na nogometnem turnirju, ki ga prireja sekcija. Mladinci so nastopili skupno s Pleščani na nogometnem turnirju (»Kolpa«), kjer so osvojili 3. oziroma 4. mesto. Prvo prireditev je zabeležila atletika. Iz poročila blažajnika je bilo razvidno, da ima sekcija malo denarja.

Izvoljen je bil nov upravni in prvi nadzorni odbor. Predsedniške posle bo opravljal Kovač Anton, kateremu bosta pomagali Ožura Majda in Sercer Vida. Z rekviziti in ostalim se bo ukvarjal Ožura Janez. Referenti za razne panoge bodo imeli mnogo dela. Tako bo nogometni vodja vsestranski športnik Kovač, A. Kvaternik in Sercer V. bosta skušala pritegniti staro in mlado k odbojki. Na črno-belih poljih se bosta ukvarjala z drugimi Kvaternik Vlado in Ožura M. Namizni tenis bo v senci svoje-

ga asa Kvaternika, ki mu bo pomagala Mavrovič Stanka. Vsem skupaj pa bo pomagal dosedanja predsednik Ožura Josip (seveda, kolikor bo mogel zaradi svoje odsotnosti). V nadzorni odbor so bili izvoljeni trije člani: Ožura Bogomir, Stimec Drago in Kokotec Milena.

Sekciji se obeta lep napredek, saj bo dobila od Občinske zveze za telesno vzgojo znatno pomoč, tako finančno kot materialno. Objavljeno je bilo več propagandnih nastopov iz Kočevja. Osilničani bodo tesne sodelovali s Pleščani proti »zunanjim nasprotnikom«. Glede športnih igrišč je bilo sklenjeno, da bodo skupno z osnovno šolo napravili pred šolo igrišče za odbojko, rokomet in košarko. Pravega načrta športnih prireditev še nimajo. Upoštevati bodo morali prireditve Pleščanov in v Cabru.

Po zastavljenih načrtih se obeta prebivalcem Kolpske doline veliko športnega razvedrila, zato se bodo morali prijeti športniki svojega dela z vso skrbjo.

-ip

Tečaj na Travnici gori končan

Travnica gora, ki jo obdajajo tih gozdovi zime, ima idealne terene za smučanje. Položaj in strma pobočja, travniki pokriti s snegom nudijo ljubiteljem zimskega športa polno veselja in zadovoljstva, začetnikom in izvežbanim smučarjem, ko pridejo v njeno območje. Turistični dom na Travnici Gori nudi obiskovalcem vse ugodnosti, po ugodnih dnevnikih cenah. Smučarji obiščite Travnico Goro in se prepričajte sami. Prepričani smo, da boste doživeli veliko veselja in zabave na tem višinskem mestu naše zemlje.

Na Travnici Gori je bil od 28. januarja do 4. februarja smučarski tečaj mladine iz treh osemletnih bežigradskih šol iz Ljubljane. Na tečaju je bilo 80 mladincev, ki so bili izredno zadovoljni na Travnici Gori. Tečaj

je vodil tovariš Belčič in tovarišica Usenkova. Mladina je imela polno veselja in zabave. Obljubili so, da se bodo še vrnili na Travnico Goro.

V domu je zelo dobra postrežba. Sobe so zakurjene, na razpolago je tekoča voda, kopalnica in prhe, da se človek po smučanju lahko odpočije. Postrežba v domu je odlična, cene pa so med najnižjimi v Sloveniji.

Dostop na Travnico Goro je možen s sanmi ali s smučkami iz Sodražice, Lipovšnice, ali preko Jurjevice in Ravnega dola. Z avtom v zimskem času pot ni prevozna. Lahko pa se z avtom

pripeljeta v Sodražico, od koder ste v dobri uri že na Travnici Gori. Smučanje je sedaj idealno, ker je dovolj snega na vsem območju Travnice Gore.

Š A II

Za poživitev šaha v delovnih kolektivih in sindikalnih podružnicah na področju Kočevja in okolice bo Občinski sindikalni svet Kočevje v skladu z navodili Okrajnega sindikalnega sveta in Okrajne šahovske zveze v Ljubljani te dni razpisal tekmovanje sindikalnih šahovskih moštvev. Pravico na udeležbi tega tekmovanja imajo člani sindikalnih podružnic in člani posameznih šahovskih sekcij, ki delujejo v okviru sindikalnih organizacij ali ostalih društev. Pričakovati je, da se bo tega šahovskega tekmovanja udeležilo večje število ekip. Vabimo vse sindikalne podružnice in ljubitelje šaha, da pravočasno dostavijo prijave Občinskemu sindikalnemu svetu Kočevje.

Iz doline Drage

Člani Prostovoljnega gasilskega društva na Travi so pred kratkim pregledali svoje delo na občnih zborih. Na podlagi poročil in razprave so ugotovili, da so pri svojem delu kljub nekaterim pomanjkljivostim dosegli lepe uspehe. Posebno skrb so posvetili požarni varnosti in v okviru svojih moči so dosledno izvajali preventivno službo. Da bi bilo njihovo delo v prihodnje še uspešnejše, so si zadali vrsto nalog, ki jih bodo skozi vse leto uresničevali. Med te sodi vključitev čimvečjega števila matineje v gasilske vrste, občasne vaje članstva, požarna preventiva in urejevanje gasilskega orodišča in doma.

Živinorejski obrat v Dragi Kmetijsko gozdarskega posestva Kočevje se uvršča v vrsto tistih

obratov, ki dosegajo pri svojem delu vidne uspehe. Razen ukrepov za povečanje staleža živine in boljšo vzrejo živine si urejujejo proti Srednji vasi pašnik, ki ga bodo porabili za pašo živine. V kompleksu, ki ga nameravajo urediti za pašnik, je tudi nekaj parcel v državljanski lastni in zaradi tega bodo izvedli zamenjavo navedenih zemljišč in posameznikom bodo odstopili zemljišča v okolici Drage in Srednje vasi, ki niso v večjih obdelovanih ali ostalih kompleksih, ki jih uporablja ta obrat.

ZASČITA PRED ATOMSKIM IZŽAREVANJEM

V soboto, 10. februarja bo ob 8. uri v sejni dvorani na občinskem ljudskem odboru v Kočevju enodnevni seminar za učitelje. Na njem se bodo seminaristi seznanili o zaščiti in prvi pomoči pred atomskih izžarevanjem. Predavanja bodo spremljana s filmom. Na seminar je bilo vabljenih 114 učiteljev. Predavatelji bodo iz Okrajnega odbora Rdečega križa, seminar pa je organiziral Občinski odbor RK v Kočevju.

Odhori RK pomlajeni

Občni zbori osnovnih organizacij Rdečega križa so v kočevski občini v glavnem zaključeni. V vseh osnovnih organizacijah so razpravljali o krvodajalstvu in o zdravstvenih predavanjih, večina organizacij pa je razpravljala še o šolskih mlečnih kuhinjah, tečajih prve pomoči in drugem. V Željnah so si zadali nalogo, da si bodo uredili omarico prve pomoči. Na tečaj prve pomoči so tudi že poslali 3 člane. Anarirani nameravajo še nekatere vodnjake. Osnovna organizacija RK v Salki vasi si prizadeva za ureditev ceste skozi vas. Želijo si tudi zdravstvenih predavanj in filmov. Osnovna organizacija RK Knežja lipa — Spodnji log si želi urediti električno razsvetljavo in popraviti cesto. Člani in ostali vaščani so pripravljani pri tem prostovoljno delati in podpreti dela tudi s prostovoljnimi prispevki.

Novi odbori osnovnih organizacij so v glavnem dobro sestavljeni. Predvsem je omeniti, da so se vsi odbori občutno pomladili in da je zato pričakovati še večjo delavnost.

ČLANI ZB SO ZBOROVALI

V petek, 2. februarja je bila v Predgradu letna konferenca ZB. O delu v preteklem letu je dal poročilo upravni odbor. V razpravi so dali člani več predlogov za delo organizacije v tekočem letu. Tovariš Rauh Mirko je nakazal več vprašanj za delo organizacije. Po končani razpravi so izvolili nov odbor.

Gibanje prebivalcev

Obvestila

Sporodi

čestitke

Mali oglasi

nika rjavega premoga Kočevje, za poslovilne besede tov. Cvetičič Albinu in Stašič Ludviku, Rudarski godbi, za poklonjene vence, vsem ki so nam izrekli sožalje in nam na kakršenkoli način pomagali in sočustvovali z nami.

Žaljujoči: Žena Polda, sinova Franci in Viktor, oče in mati, brat Milan, sestri Nada in Olga, ter ostalo sorodstvo.

PRODAM

V okolici Vas-Fara pri Kočevju prodam stanovanjsko hišo s posestvom. Naslov na upravi Novic.

Prodajam dobro ohranjeno žensko kolo. — Erna Kafol, Željne 33 pri Kočevju.

ZAPOSILITEV

Upokojenec išče honorarno zaposlitev za strojepišje, administracijo ali blagajniške posle. Naslov na upravi Novic.

VABILO

Slovenska Izseljenska matica, podružnica Kočevje, vabi vse člane na redni letni občni zbor, ki bo v nedeljo 11. februarja ob 9. uri v sejni dvorani ObLO Kočevje.

Odbor

KOČEVJE

Poročili so se: Tropce Vladimir, pleskarski pomočnik iz Koblarjev 7, star 26 let in Ješelnik Albina, kuharica iz Stare cerkve 27, stara 21 let; Lindič Ljubodrag, strugar iz Beograda, Pribojska 18, star 23 let in Mahne Ivana, uslužbenka iz Dolge vasi 41, stara 23 let.

Rodili sta: Draškovič Ivanka iz Kočevja — Trata 19 — dečka; Germ Karolina, gospodinja iz Kočevja, Seškova ulica 2 — deklico.

Umrli so: Majetič Matija, upokojenec iz Mahovnika 30, star 62 let; Oberstar Ivan, upokojenec iz Koprivnika 12, star 63 let; Smrtno se je ponesrečil Debeljak Franc, strojnik iz Kočevja — Rudnik 23, star 28 let.

RIBNICA

Umrli je: Kaplan Anton iz Jurjevice 48, star 86 let.

VELIKE LASČE

Rodila je: Žužek Marija, pletilja iz Velikih Lašč — dečka. Umrla je: Zadnik Neža, prevžitkarica iz Adamovega, stara 72 let.

LOŠKI POTOK

Rodila je: Rojec Stefanija, gospodinja iz Srednje vasi 16 — dečka. Umrla je: Lavrič Marija, prevžitkarica iz Travnika 26, stara 83 let.

OBVESTILO

Počitniška zveza gimnazije Kočevje naproša člane, da poravnajo članarino do 19. februarja, ker so razpisane nagrade za družine, ki bodo prve pobrale članarino.

OBVESTILO

Vsem cenjenim odjemalcem sporočamo, da smo s 1. februarjem 1962 pričeli s proizvodnjo živiga apna, katerega lahko dobiti do 15. marca vsak dan od 6. do 14. ure.

Apnenica Dobropolje

»NOVICE« — glasilo SZDL občine Kočevje in Ribnica. Izdaja in tiska CZP »Kočevski tisk« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Peter Sobar. Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14-a, telefon uprave in uredništva 389. Letna naročnina 800 din, polletna 400 din in jo je treba plačati vnaprej. Za inozemstvo 2.000 dinarjev oziroma 3 ameriške dolarje. Tek. rač. 600-27-1-265 pri NB podružnica Kočevje

ČESTITKE

Dragi hčerki in sinu Barlekovič za dvojno praznovanje, želijo vse najboljše družine Pintar in Mesojedec.

Ljubemu očetu Pintarju za 70. obletnico želimo vse najboljše in mu kličemo še na mnoga leta!

Žena Angela in otroci.

Dragemu očetu in mami Šenica iz Trate želijo za 50. obletnico poroke vse najboljše. Sin Srečko in hčerke z družinami ter ostalo sorodstvo.

Rezki in Ivanu Grivec iz Grčarice za 36-letnico poroke, ter Ani in Francetu Bojc iz Dolenje vasi za 32-letnico skupnega življenja želijo vse najboljše otroci z družinami.

Ivanu in Mariji Klepec iz Dolge vasi 53, želijo za 25-letnico skupnega življenja veliko sreče in zadovoljstva otroci in ostali sorodniki.

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega nepozabnega moža, očeta, sina in brata

Franceta Debeljaka

se iskreno zahvalujemo kolektivno in sindikalni podružnici Rud-

JADRAN KOČEVJE: Od 9. do 11. feb. ital. film »Sladko življenje«, 11. feb. matineja »Snežna kraljica«, 12. in 13. feb. amer. barvni film »Sajonara«. DOBROPOLJE: 10. in 11. feb. amer. barvni film »Princ in igralca«, 14. feb. francoski film »Napoleonov oficir«, 17. in 18. feb. franc. barvni film »Zaklad iz obale Drance«. PONTIKVE: 15. feb. franc. film »Napoleonov oficir«.

KOČEVSKA REKA: 10. in 11. feb. jug. barvni film »Deveti krog«, 17. in 18. feb. ruski barvni film »Leta radosti«, 18. feb. matineja ob 10. uri »Oliver Twist«. PREDGRAD: 10. in 11. februarja franc. barvni film »Veliki poglavar«, 17. in 18. feb. jug. barvni film »Taka pesem vse osvaja«. BROT NA KOLPI: 11. feb. jug. film »4km na uro«, 18. feb. angleški film »Interpol«.

SPORED RTV LJUBLJANA

Sobota, 10. februarja
Poročila ob 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00 in 24.00.
5.00 do 8.00 Dobro jutro (pisani glasbeni spored) — vmes ob 6.30 napotki za turiste, 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji, 8.35 Ali vam ugaja, 8.55 Pojte z nami, 9.25 Iz Vedijeve Traviate, 10.15 Od tod in onod, 11.00 Matija Bravničar: Diverzimento za klavir in godala, 11.15 Angleščina za mladino — 40. lekcija, 11.30 Pod španskim in grškim soncem, 12.05 Slovenske narodne, 12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Tone Zorc: Najvažnejše akcije v živinoreji, 12.25 Melodije ob 12.25, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Marjana Deržaj in Stane Mancini, 13.45 Pihalni orkester JLA p. v. Pavla Brzulje, 14.00 Gustave Charpentier: Vtisi iz Italije, 14.35 Naši poslušalci čestitajo in

pozdravljajo, 15.20 Napotki za turisti, 15.25 Majhni zabavni ansambli, 15.40 Moški komorni zbor iz Celja p. v. Egona Kuneja, 16.00 Vsak dan za vas, 17.05 Gremo v kino, 17.50 Orkester Les Baxter, 18.10 Po legendi, stari 700 let, 18.45 Naši popotniki na tujem, 19.00 Obvestila, 19.05 Z glasbo gre vse bolje, 20.00 Po domače v vester sobotni večer, 20.20 Dr. Walter Gerteis: Vozli inšpektorja Braina — 9. voz, Skriti bunker in 10. voz, Alibi, 21.00 Melodije za prijeten konec tedna, 22.15 Oddaja za naše izseljence, 23.05 Plesna glasba.

Horwedel. 9.00 poročila, 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden, 9.45 Skladbice iz velikega časa, 10.00 Se pomnite tovariši — Stane Kotnik: Srečanje s črno roko, 10.30 Matineja v folklornem tonu, 11.30 Milenko Sober: Narava jim je ukradla čas, 11.50 Glasbena medigra, 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 13.15 Obvestila, 13.30 Za našo vas, 14.00 5 narodnih spevov, 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.15 Trikrat pet 15.30 Popoldne ob radijskem sprejemniku, 17.05 Orglice, kitarra in vibrafon, 17.15 Radijska igra Zbrisan sledovi, 18.06 Dve skladbi, 18.15 Lepe melodije, 18.30 Športno popoldne, 19.00 Obvestila, 19.05 Nedeljska panorama, 20.00 Izberite melodijo tedna, 20.45 Zabavni zvoki, 21.00 Glasovi od včeraj in danes, 22.15 To in ono, 23.05 Plesna glasba in popevke.

Nedelja, 11. februarja

6.00 nedeljski jutranji pozdrav, 6.30 Napotki za turiste, 6.35 Veseli zvoki, 7.15 Vedri zvoki, 8.00 Mladinska radijska igra Smiljan Rozman: Lajna, 8.38 V glasbeni sobi Slavka Mihelčiča, 8.50 Vrio

Domovina je vedno najlepša

Ko prebiram in listam po časnih naših izseljencev in koladarju Slovenske izseljenske matice, ali ko poslušam radijsko oddajo ob sobotah zvečer za naše izseljence, mi je vedno tako toplo pri sreju.

Spomin mi poleti v mlada leta, v čas prvih svetovnih vojn, ko so naši fantje in možje, žene in dekleta odhajali od doma v daljne tuje kraje, katerim nisimo vedeli še imena. Odhajali so v Ameriko, Kanado, Argentino, Francijo, Nemčijo, Belgijo in ostale države.

Doma ni bilo dela in ne življenja, zato so odhajali iz naše

rodne grude v tujino, kjer so našli svoj drugi dom. Odhajali so znanci in prijatelji, v naših srcih pa je nastajalo del praznotne, ker smo jih ljubili, kot samega sebe. Težko smo se od njih ločili, z njimi je odšlo v tujino tudi del nas samih.

Veliko se jih je v tujem svetu izgubilo za vedno. Nikoli več se niso oglasili, vzela jih je tuja

zemlja. Za njimi je ostal samo skrit in boleč spomin. Tisti, ki so se v svetu znašli, so nam pisali tista lepa pisma, iz katerih je vela ljubezen in domotožje po naši rodni zemlji. Njihova pisma so vedno privabila tiste tople občutke ljubezni, iz katerih smo čutili, da so v svetu naši ljudje, ki nas ljubijo in so za vedno naši.

Prišla je druga svetovna vojna, v kateri smo se tako krvavo borili za svobodo naše slovenske zemlje in svobodo vseh naših delovnih ljudi. Z našimi ljudmi v tujini nismo imeli nobene zveze, čutili pa smo, da nas naši ljudje niso pozabili, vedeli smo da z nami trpijo. Ko smo z njimi spet dobili zvezo, smo videli, da je res tako. Naši rokajki v tujini so v času naše NOB čutili isto kot mi, ki smo se borili za svobodo naše zemlje in naroda. Nudili so vso moralno in materialno podporo naši NOB v Ameriki in ostalih delih sveta. Naš rojak, slavni ameriški pisatelj Luis Adamič in vsi ostali naši rokajki so nam storili neprecenljive zasluge, da je resnica o našem NOG prodrila v svet in da so zavezništvo v boju proti fašizmu to spoznali in našo NOB tudi priznali. Poleg tega so nam naši rokajki v prvih povojnih letih nudili veliko pomoč pri obnovi naše domovine in v izgradnji našega novega življenja.

Vsega tega se človek spominja, ko prebira liste in knjige naših izseljencev. Vsem tem žari tista topla ljubezen do rodne grude, ki je vedno tako lepa in topla. Naši rokajki radi obiskujejo svojo staro domovino, domovino svoje mladosti, po kateri vedno hrepenijo.

Po osvoboditvi se je veliko naših izseljencev vrnilo v domovino in se vključilo v našo izgradnjo. Vsi ti naši delovni ljudje so vključeni kot člani v Slovenski izseljenski matici, ki ima svoje podružnice po raznih krajih Slovenije. Tako je tudi podružnica Slovenske izseljenske matice v Kočevju, ki bo imela svoj občni zbor v nedeljo 11. februarja ob 9. uri v sejni dvorani ObLO Kočevje. Odbor vabi vse svoje člane in predstavnike naših organizacij, da se občnega zbora udeležijo.

Slovenska izseljenska matica ima stalno zvezo z našimi rokajki v tujini, je kot živa vez naših ljudi, ki ljubijo in cenijo našo domovino Jugoslavijo, ker vedo, da je to njihova domovina, ki jih ne more nikoli pozabiti.

Kočevje pozimi

Tomšič Andrej: KURIR BRANKO

»Razumem, tovariš komandant!«

Branko je vzel pismo iz komandantovih rok in ga spravil v svojo kurirsko torbo. Strumno je pozdravil, se obrnil in odšel iz sobe, kjer je bil štab brigade.

Bil je mahjen fantič, trinajstih let. Titovka mu je čepela vrh skuštrane glave, izpod nje so mu silili predolgi črni kodri. Drobna postavička je bila oblečena v zeleno vojaško uniformo iz italijanskega blaga, ki mu je bila za spoznanje prevelika. Krojač, ki mu je uniformo delal, je pač vedel, da bo Branko še zrastlel in mu bo tedaj uniforma premahajna. Okoli pasa je imel opasan svetel oficirski opasač, na njem pa je visela pištola. »Bereto« je zaplenil ob kapitulaciji Italije od nekega laškega oficirja. Od tedaj se od nje ni več ločil. Za ves svet je ne bi dal nikomur. Če ga je kdo prosil, naj mu jo pokaže, tedaj jo je Branko svečano vzel iz toka, katerega je vedno likal, in mu jo pokazal od daleč. V roke je ni dal nikomur. Bal se je, da mu je kdo ne vzame. Nanjo je bil zelo ponosen.

Nekoč so mu tovariši, ko je spal, pištolo vzeli, v tok pa porinili kos lesa. Prevarjo je spoznal šele popoldan, ko je hotel očistiti orožje. Zajokal je in zbežal h komandantu brigade in mu potožil, da so mu borci vzeli pištolo. Takrat se je komandant razjezil na svoje borce in jim prepovedal, da bi mu še kdaj vzeli orožje. Od takrat so mu tovariši samo nagajali, pištolo pa mu ni vzel nihče več.

Branko je bil komandantov ljubljenc. V brigado je prišel ob kapitulaciji Italije. Kamandantu, ki ga je že hotel poslati domov, ker je mislil, da Branko ne bo prenesel naporov partizanskega življenja, je povedal, da nima nikogar od svojih. Očeta so mu ubili Italijani v ofenzivi pred letom, mati, sestre in bratje pa so v internaciji. Branko se je sam rešil, ko so Italijani požigali vas in streljali, kar jim je prišlo pred puško.

Dečkov odkrit pogled in pogum, predvsem pa mržnja do sovražnika, katero je gojil v svojem drobnem srcu, sta bili komandantu všeč. V brigadi je najprej pomagal kuharjem, šel včasih na stražo ali opravljal dela, ki jih je pač nekdo moral, a jih ni hotel nihče. Nikoli se ni branil dela, vsako nalogo je izvršil z voljo in pogumom. Takrat ga je komandant vzljubil in ga dal v četo med borce. Postal mu je oče, Branko njemu sin.

Ko se je pozneje, ob prihodu Nemcev morala brigada umakniti nazaj v gozdove je postal Branko obveščevalec. Brigada se je že večkrat zaradi njegovih obvestil umaknila s sovražnim zasedam in se rešila iz obroča, v katerega so jo stihnilci Nemci. Kadar si je oblekel suknjič in zavihal hlače, takrat je bil tak kot pravi vaški pastirček in ni bil prav nič podoben partizanu. Na takega sovražnik ni bil pozoren, ker si ni mogel misliti, da se v partizanskih vrstah borijo tudi otroci. Če je prišel v skripec, je znal napraviti tak nedolžen obraz, da bi mu verjel sam sveti Peter. Poleg tega pa je znal bistro opazovati. Ko je tako, brezskrbno sedel na robu ceste ter štel sovražnikovo obozištev, bi mu prej prisodil, da je kak fantič iz bližnje vasi, ki široko odprtih ust začudeno opazuje vozila in orožje, kot da je partizan. Pozneje se je njegovo poročilo na štabu brigade dopolnilo z drugimi poročili in štab je imel jasno sliko in namere sovražnika.

Ceprav se otrok, kar je po letih tudi bil, je bil po duši, po svojih doživljajih in trpljenju že odrasel borec. Doživljal je v tej vojni so mu vtisnila neizbrisni pečati. Nanj si se lahko zanesel kot na vsakega drugega boreca v brigadi.

Branko je odšel v hlev in osedal kobilico Ljubko. Tako jo je klical on, njenega pravega imena pa ni vedel. Bila je krasna žival. Rdeče-rjava dlaka se ji je svetila od snage, na čelu pa je imela belo zvezdo. Trup je imela vitke, noge kot srna. Branko jo je dobil v dar od komandanta brigade, ko je postal kurir štaba.

Branko in Ljubka sta bila nerazdružna prijatelja. Zanj Ljubka ni bila samo kobilica, bila mu je tovariš v boju. Njej je včasih, na svojih samotnih kurirskih ježah tožil o svojih starih, bratih in sestrah, o svojem potikanju po vaseh pred kapitulacijo Italije, ona pa je kimala s svojo krasno glavo, kot da ga razume in sočustvuje z njim. Kadar je le imel malo časa — časa pa je imel dovolj, kadar ni bil na izvrševanju svojih nalog — je Branko čistil in gladil svojo kobilico. Z njo je delil kruh celo tedaj, ko je bil sam lačen. Žival se je navezala nanj in ga vzljubila. Če ga je začutila kje v bližini, je veselo hrzala in ga vabila k sebi. Kadar je hodil po svojih kurirskih poteh, ga je zvesto nosila ali pa mu sledila, ne da bi jo Branko peljal za povodec. Na njegov klic je veselo prišla k njemu in mu položila svojo lepo glavo na rame ali pa ga sunila za vrat, rahlo, božajoče, da se mu je javila. Branko in Ljubka sta bila vzor povezanosti človeka z živaljo in medsebojne ljubezni.

Osedlano je peljal ven in lahkotno skočil v sedlo. Popravil si je puško, kratko italijansko karabinko, ki mu je nerodno visela preko pleč. Ko je tako-le sedel na svoji Ljubki, si je vedno znova predstavljal, da je komandant in da pregleduje svoje borce. Bil je neizrečne ponosen.

V lahkotnem diru je odjezdil. Ljubke ni bilo treba priganjati, sama je znala uravnati svoj korak, kot bi vedela, kdaj se Branku mudi in kdaj ne.

Kmalu sta zavila s ceste proti gozdu. Cesta ni bila varna, to je Branko vedel iz izkušnje. Po njej so mnogokrat križarile sovražne patrolje, s katerimi si ni prav nič želel srečanja. Posebno danes ne, ko je moral na štab Korpusa z važno pošto. Pot ga je vodila skozi redke hrastove gozdiče, preko samotnih jas in grmovja. Dobro jo je poznal in se ni bal, da bi zašel. Prejezdil jo je že večkrat, ko je nesel pošto na štab Korpusa ali h brigadam, razmeščenim po Primorskem. Tudi Ljubka jo je že poznala, zato ni imel skrbi, da bi zašel. Predal se je uživanju zgodnjega pomladanskega dne in sanjaril o svobodi. Ni si znal predstavljati, kaj bo počel, ko bo svoboda.

Ljubka ga je enakomerno zibala, njen korak je bil lahek in varen, da Branko skoro ni čutil, da jezdi.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Nekaj o naši filmski reklami jeziku in sporedu

Že nekaj časa opažamo, da kino podjetje »Jadrano« opušta slovenske naslove v zidnih omaračah, ki so namenjene gledalcem za informacijo. Tako smo prejšnji teden gledali »Uzvrli grad«, v Novicah je pisalo »Kipeče mesto«, a ko so ga predvajali v Pulju, so ga podnaslovili »Vzkipele mesto«. Ker je kino zelo važen činitelj v našem prostem času in v kočevski kulturi sploh, se zato o filmskih sporedih tudi precej govori in razpravlja. Nujno bi torej bilo, da bi pisali poleg originalnih naslovov tudi slovenske. Pri tem naj bi se posluževali naslovov, ki so jih že uporabili filmski prevajalci, da se ne bomo v pogovori lovili z različnimi naslovi, ko gre za isti film.

Na Rudniku so predvajali 3. in 4. februarja film iz produkcije Bosna film »Turneja«. Človek se kar oddahne, ko gre gledat domači film, ker mu ne bo treba brati spremnega teksta. Pa temu ni vedno tako. Izgovorjava in tonska tehnika sta bili tako slabi, da večji del »duhovičenja« sploh nismo razumeli. Zdelo se nam je, da igralci ne igrajo za nas — gledalce, temveč sami sebi in so se tudi sami sebi smejali, kajti mi se nismo imeli čemu smejeti.

Namesto, da bi se zabavali, smo zabavljali, kar pa ni namen komedije. Take filme, če že morajo priti na spored, bi bilo nujno slovensko podnasloviti, kar gotovo ne govori v prid izgovorjavi igralcev. Ni tu moj namen govoriti o vsebini filma, omenim naj le, da smo poleg lepih deklet, kar ni nič izrednega, imeli v tem filmu redko priliko videti zbirko več ali manj plešastih in trebušastih igralcev, ki bi naj bili igralci, menažerji in soferji. Zaman smo čakali, da nam bo Olivera Markovič pošteno zapela. Skoda tudi, da so lepe naravne posnetke od Mostarja do Dubrovnika igralci s svojo navzočnostjo le kvarili.

Takih filmov z nerazumljivo izgovorjavo je bilo zadnje čase že več. Tako se spominjam iz proizvodnje Budva film filma »Bolje je vedeti« ali »Bolje je nič vedeti«, pri katerem smo ugotovili na koncu, da prav nič ne vemo. Razumeli smo le Adamičovo glasbo. Isto bi lahko rekli o Nušičevi komediji »Sumljivo lice«, kjer smo bili zaradi nerazumljivosti prikrašani za vso duhovitost Nušičevih dialogov. Prav bi bilo tudi, da bi kino Rudnik stalno opremiljal svoji omari v Kočevju z vsebino, ki je na reklami in bi nam s tem prihranil poleg denarja še razočaranje ob slabih filmih.

Ta teden imamo na sporedu kar dva filma »Deklica Rozmarie« in »Sladko življenje«. Čeprav sta bila oba nagrajena na filmskih festivalih, je vendar predvajanje takih filmov vedno problematično, ker se ti filmi stalno predvajajo tudi popoldne, ko je glavna publika mladina vseh starosti. Res sta bila filma nagrajena, toda ni vse za vsakogar, ker ne zna vsak ločiti vsebine. Ker s klavzulo »Mladini neprimerno«, naredimo filmu le reklamo, bi bilo treba ukreniti kaj drugega, da ne bi bili tudi odrasli prikrašani za predvajanje takih filmov, mladini pa bi bil onemogočen dostop. Morda bi se take filme predvajalo izključno ob osmih zvečer. Dobro bi bilo, da bi Novice prinesle ob enem s sporedom v tednu tudi primerne izvlečke iz vsebine in kritiko, da bi filme, ki so tega vredni, tudi pravilno vrednotili.

Kino podjetje nam je naredilo po eni strani uslugo, da nam je omogočilo skoraj 5 premier na teden. Česar si ne more privoščiti niti Ljubljana. Če bi med njimi bili filmi z najrazličnejšo snovjo, vzemimo zabavni, resni, risanke, potem kriminalke pa zopet dogodivščine, bi bilo to res idealno, ker bi vsak našel kaj primerne za sebe. Eno pa je, nikakor ne bi smelo biti vmes filmov z dvomljivo vrednostjo. Postala pa je pereča druga stran teh številnih filmov v tednu. Je namreč veliko otrok, ki lahko posejajo vse filme, brez izbire in če je bilo malo novih filmov na sporedu, so pač šli manjkrat v kino. Sedaj si pa predstavljajmo, kakšna mora biti domišljija teh otrok, ki so redni obiskovalci filmov! Dokazano je, da so ti med najslabšimi v šoli in med temi stalnimi obiskovalci moramo tudi poiskati moralno najbolj

ogrožene. Če bi se merodajni zavedali velike odgovornosti, ki jo imajo pri zbiranju sporedov, bi predvsem morali vedeti, da je film že davno prenehal biti samo zabava za gledalce, za podjetje pa vir dohodkov. Zavedati bi se morali, da je v mestu, kjer ni stalnih kulturnih prirediteljev kot so gledališča, koncerti, razstave in razstavišča in podobno — film alfa in omega, naša zabava in kultura, kjer se v veliki meri kroji vzgoja naših otrok in estetska vzgoja tudi odraslih. Vpliv filma že prerašča vpliv doma in šole. In če je tako, zakaj pustimo, da slab film razdira, kar gradimo skrbno že od rane mladosti. Če se zavedamo, da ta velesila lahko razdira, lahko pa tudi gradi, potem omejimo njeno delovanje samo na pozitivno stran. Pri nas bi morala iti skrb za mladino in skrb za dober film z roko v roki. Krog ljudi, ki odloča o sporedih kina, bi moral biti prežet z odgovornostjo, široko razgledan. Finančno stran pa naj bi pomagala poleg družbe reševati tudi dobra reklama. Tu ne velja pravilo, da se dobro blago samo hvali, kajti film je treba prej videti, potem ga šele znamo oceniti. Ker je preventiva veliko cenejša, kot pa popravljanje, nam ne bi smelo biti žal podpirati dobre filme in s tem tudi materialno stran kino podjetja.

Veliko se je že govorilo o vplivu slabega filma na mladino, toda do posebnih zaključkov še ni prišlo, vprašanje pa vedno znova načenjamo. Zato bi bilo potrebno, da bi se le enkrat sešli zastopniki oblasti, različnih družbenih organizacij, šol in kino podjetij in bi eksemplarično rešili z vseh vidikov našo »filmsko« politiko.

OB ROBU

MRAZ V ČAKALNICI

Te dni, ko je bilo mraz, sem bil nekajkrat na železniški postaji v Kočevju. Stopil sem v čakalnico, da bi se ogrel in počakal na vlak na toplem. V čakalnici je bilo nekaj ljudi, ki so se stiskali okrog peči. Tudi jaz sem stopil do peči in sem se kar razočaral. Peč je bila ledeno mrzla. Ljudje, povečini študentje večerne šole, pa so se ob peči tresli.

Ne vem, zakaj potem služi čakalnica in peč, če ni nikoli zakurjena?

-an

METKA IN NJENA POSTREŽBA

Ko pride človek v Metko z namenom, da bi se okrepčal, ker je ta poleg slaščičarne edini lokal, v katerem ni alkoholnih pijač, najde na belo pogrnjenih mizah včasih tudi ostanke malice ali kosila. Strežno osebe včasih povpraša kaj želiš, kaj izza strežne mize, predno pa te postreže, se mora še veliko pogovoriti s tovarišico. Strežno osebe tudi nič ne pazi na to, kdo prej pride, da bi ga prej postreglo. S strežbo začne pri prvih mizah, čeprav so gostje šele prišli, pri zadnjih mizah pa nič zato, če čakaš kar naprej. Čakati moraš potem še, da lahko plačaš.

Tako postrežbo izvaja res samo nekaj tovarišic, ker so v Metki tudi tovarišice, ki goste postrežejo res dobro.

-an

On majstr je od žlic — čbru — kblu — kblic

»Pridite k nam zvečer ob šesti uri, ko bomo imeli radijsko oddajo,« so nam tako na uho povedali Ribničanje 5. februarja popoldne.

»Res? Če se ne šalite?« smo podvomili.

»Res, res. Saj nismo taki navihanci, da bi vas našajbali.«

Ko smo prišli okrog šeste ure pred dom TVD Partizan, je bilo po dvorani polno tekanja. Pred odrom so stali mikrofoni, strokovnjaki iz radia in vodstvo prireditve so se še razgovarjali o programu. Prišli so pionirji in mladina, ki so hitro znesli stole za publiko in program se je začel.

»Boš pel?« smo vprašali tovariša, ki je prišel k nam.

»Veste, da bom, partizan vedno rad sodeluje, bodisi kot pevec, ali pa kot Ribničan.

Stirje muzikantje so začeli s

programom. Najbrže so jo uredili nepravilno, ker je glas z odra, na katerem je bil spuščena zastor, nekaj pripomnil. Vodja muzikantov pa je odvrnil:

»Ja — ja — saj bomo,« in so jo na novo uredili.

»Dovolj,« se je slišal spet glas z odra in aplavz publike.

Program se je razvijal dalje. Nastopil je pevski zbor pod vodstvom Franceta Debeljaka. V zboru so bili vsi znani ribniški pevci, Petek kot solist, Pirkar, Burgar, Stare in vsi ostali. Se nekaj tehničnih popravkov in znane ribniške pesmi so zadonele po dvorani. Reprodukcijska je pokazala, da so uspeli.

Prišel je na vrsto še razgovor z Ribničanom Urbanom, ki ga je vodil tovariš iz radia in Ribničanje.

Kaj so povedali boste slišali pa v radijski oddaji iz Ribnice.

Avtobus in fičo trčila

V torek, 6. februarja ob 15.45 uri sta trčila na zavoju ceste pri Ložinah avtobus LJ 67-13, ki je last SGP »Zidar« iz Kočevja in osebni avtomobil LJ 75-09. Avtobus, ki je vozil delavce z dela, je upravljal A. Š., osebni avtomobil pa lastnik D. B. Do trčenja je prišlo na ovinku, kjer hkrati pada tudi cesta. Voznika sta se zagledala na 20 do 30 m.

Oba sta začela zavirati, a ju je kljub zaviranju neslo naprej — bolj osebni avtomobil, ker je vozil v dolino. Do nesreče je, po ugotovitvi komisije, prišlo zato, ker je bila cesta zaradi južnega snega spolzka in voznika zato nista mogla kljub prizadevanju vozil ustaviti. Skoda še ni ocenjena.

VINJEN MOPEDIST

V ponedeljek, 5. februarja se je na cesti v Dolgi vasi prevrnil mopedist A. P. in dobil pri padcu lažje poškodbe po obrazu. Mopedist je pil v gostlinji v Mozlju in Livoldu, nato pa se je

peljal proti Dolgi vasi, kjer je doma. Očividci povedo, da je A. P. vozil »cik-cak«. Blizu domače hiše se je na cesti prevrnil in si lažje poškodoval obraz. Na mopedu ni posebne skode.

TUDI TO SE ZGODI

— Vstanite! Kaj pa lezete po vseh štirih? Ste kaj zgubili!

— Da, tovariš mil... hk... milčnik. Ravno... hk... ravnotežje!